

ibidem Capitulum lxxxviii
De osse scē Rathxime qđ ole
um stillauit

Capitulum lxxxviii
De sacris tribus v̄gim̄bus q̄
de folkenrode reuerse sunt Co
lomā ca. lxxxv

Ite de duabus v̄gim̄b⁹ xi m̄liū
q̄ p reuelacōne sunt iuente: a
nobis donate

Capitulum lxxxvi
De viatore qui de earum reli
q̄is miraculose optinuit.

Capitulum lxxxvii
De conūso quē sacra v̄go i sō
m̄s osculabatur ca. lxxxviii

De osse eq̄no de cōz reliquiis
miraculose p̄iectum est

Capitulum lxxxix
De puella q̄ ad p̄nū Te deum
laudamus chorū psallentium
in celū t̄nferri vidit ca. xc

De h̄is que Hermān⁹ ab b̄s
vidit de loco nostro
Capitulum xc

De Rudolpho q̄ illotis mani
bus timuit t̄gere aspersoriū.
Capitulum xcii

De mōcho qui in excessu sc̄us
p̄pam vidit animā
Capitulum xciii

De sc̄momiali q̄ p̄p̄ defectū
m̄us pictancie mirifice cōsola
ta est. ca. xciiii

De cōuerso qui dicendo p̄di

bit dulcedinem diuinitis con
cessam ca. xcvi

De uiatore ap̄hetici sp̄s qui
apparuit Henrico conūso.

Capitulum xcvi
De Rudolpho canonico de Al
delele cui iur̄i candidi horas ca
nonicas decatauerūt ca. xcvi

Expl̄ciunt capitula septē
distinctionis

AMEP

Incipit octaua distinctio
de diuersis uisionibus

Mirari potes qua
re distinctione
diuersarum uisi
onum ad octa
uum distulerim

locum. Non absq̄ ratione et
causa sacramenti noueris hoc
factum. Sicut enim Christ⁹
in euangelio scalam composu
it ex octo beatitudinibus. per
quam celos conscendere possit
omnis Christianus Ita in hac
distinctione: scala erigenda ē
ex totidem ordinibus per quā
humane uisioni cōdescēdat ce
lestis exercitus. Duo latēra hu
ius scale duo sunt genera uisi
onum corporalis sc̄licet ⁊ spi
ritualis. Ita tamen ut per spi
ritualē om̄is uisio intelligat̄

in qua solus spūs opatur. **Apollonius** Que est visio corporalis? **Cesarius** Cū aliqua dei dono corporalit̃ vident̃ a p̃ illa aliquid signat̃ vt sic. **Dele** seus vidit curr̃ igneos in rap̃ tu. **Dele** a rex **Balthasar** artuculos mañ scribētis i p̃aletes. **Hac** visione sepe angeli necñ a anime scōz in s̃biectis corpi bus a mōrlibus ocul̃ corpeis contēplant̃ vt postea dicitur s̃b exēplis. **Apollonius** Que est visio spiritual̃? **Cesarius** Que sit p̃ ymagines sine corporibus vt fieri solet in extbasi aīi sōis. **S̃b** hac op̃hēdam̃ a visionē intellectualē lic̃ m̃l̃ tū ab ea differat quā q̃dam dī cūt eē triplicē. **Enigmatica** scilicet quā habet viatores p̃ntariā qua vtantur ciues a media stī nā quā habuerūt. **Adā** **Eua** in p̃adiso. **Apollonius** Quid est visio intellectual̃? **Cesarius** Visio intellectual̃ hūe m̃tal̃ est. q̃ñ nec corpa nec ymagines rez vidētur s̃ in incorporeis s̃bstantiis intuitus mētis mira dei figit̃ potēcia. In sup̃mo g̃du huius scale locemus **Christu** qui deus est a homo. caput a origo scōz omnū. In sc̃do gradu descendēdo ordinē angeloz in tertio gradu ordi

nem p̃riarchaz atq; ap̃l̃tax in quarto gradu ordinem apostolor̃ in quinto gradu ordinem martīz in sexto gradu ordinē ofessor̃ in septimo g̃du ordinē virgīnū viduaz a continētū. in octauo gradu visionem quarūlibet rerū miraculose apparētū. **Novicius** Quali modo hūe in qualibus foris celestes spirit̃ vtz sint angeli seu hūam̃ mōrlibus se videntes exhibeant: magis exēpl̃ q̃ s̃etēcijs sciē de fidero. p̃missa t̃n p̃rius visionē dei ac saluatoris dñi nostri **Ihu Christi**. **Cesarius** Inuoca me cū spiritum sanctū qui ab ip̃o p̃cedit de cuius etiā apparitione mirabili aliquid dicere p̃pono. vt q̃d postulas digne valeā adimplere. **Licet** indiuisa sint opera s̃acte trinitatis a patri fili aq; vtriq; spiritus sanctus credatur cōs̃bstantial̃ nunq̃ tamen in s̃biecta creatura pat̃ mortalibus apparuisse r̃p̃itur q̃d de filio a spiritu sancto dici non potest. Quas siquidē in **Christi** p̃sona naturas confitemur diuinā a humanā. **S̃c̃bz** illaz lucē habitat iaccessibiles in qua nemo eum vidit vnq̃. **S̃c̃dm** istā humanā scilicet in terris est visus a cū hominib;

cōuersatus. **V**isus est enī ante
 legem et sibi lege a patribus s;
 ī aliqua sibiecta creatura vis⁹
 est tpe gratie in hūana natura
 Et licet semel ex virgine sit na
 tus. nutritus ac lactat⁹ semel
 a magis adoratus et in templo
 pñtat⁹. passus et a mortuis sus
 citatus. ascenditq; ī celū ac tñ
 vsq; ad diē iudiciī eade; sacra
 menta mirabiliter quodā modo
 renouare nō desinit sibi predcā
 visionū genera suis dilcīs et ele
 ctis nunc in infācia et pueicia
 nūc in adolescēcia et iuuentute
 suā prefecā exhibēs sicut seqñ
 cia declābūt exēpla. **C**Ca.ñ

Sacerdos quidā de domo
nostra dū de sacramēto i
carnacōis **C**hrīsti plurima co
gitaret nocte quadā per vīsū
in natiuitate eius dē rapt⁹ est i
diuersoriū **I**n quo dū audiret
quia v̄go eēt pitura rñdit xp̄s
semel natus est denuo nasci n̄
poterit **S**i virgo hec paritura
est aliquis p̄p̄ta magnus de
ea nascitur non **C**hrīstus **V**ix
verba finierat ecce illa sine oī
dolore pepit filiū p̄m̄sq; inuo
lutum monacho porrigebat.
Quem ille inter brachia sua
colligens ac deosculans. m̄ste
rium intellexit et motu dulce
v̄nis illius cuiusq; p̄missas

cogitationes tam iocunda visi-
 one remunerata? minime dubi-
 tauit. **E**cce visio hec spiritualis
 fuit s; in somnis facta. **A**liā huic
 s; uigam visionem quam dis-
 cernere non possum. vtrum in
 somnis fuit p mentis excessum co-
 gitit propt' diuersorum relati-
 onem. **C**a. iij.

Omn⁹ venerabile Cbrⁱ
stimam virginem cuius
in precedentibus memoria ha
bita est in burgis factimonia
lem visione sue natiuitatis leti
ficare volens. tēpe quodam ei
cum matrea Ioseph apparuit
pānis inuolutus et in p̄sepio re
clinatus. Erāt enī ij dē pāniculi
lanei et albi a pannis sororum
nihil differentes. fasciā vero q̄
memb̄ ei⁹ ligata erant grisei
coloris videbat. vides quanta
hūilitas quanta pietas in dei
filio. Pānos suos pānis ordis
cōformare dignatus est. vt ā
plius illa de suscepto habitu ḡ
tularetur. Simile habes in su
pioi distinctōe capitulo sexto
de cimo vbi domino Christiaō
de claustro morienti in cucullā
cum matre apparuit. **C**Apol
lomus. Quid genus visiois
videtur tibi precellere illud sci
licet quod sit in somnis: siue
quod sit in excessu mentis.

Celatus **et** plen⁹ d⁹
est hoc te expedire val
des las hominu⁹ causas
tingu⁹. **C**an⁹
Omnis q⁹q⁹ sit ex
is cogitationu⁹ cur
ex capula q⁹q⁹ ex m
extens q⁹q⁹ ex illuho
talit⁹ ymaginatio⁹ n⁹
tine pcedere cogitatione
ex pmissa cogitatione
tenita q⁹q⁹ p⁹ mel
tens lanchi que mudi
est hoc genus lo
quimur. Nec eni⁹ m⁹
meritoriu⁹ est. si a
passerit. Igitur q⁹
yho fiat nocti
no illa que fit pr
passu⁹ anfert q⁹ certu
noq⁹ io iudicio. Prior
ale filius est p⁹rie
sco⁹ sda⁹ cont⁹placi
to m⁹ mouit exten
rior. Illa est m⁹
u⁹ uo⁹ habet ment
tione⁹ v⁹ magis
ad p⁹mu⁹. **R**
templatione⁹ m⁹ d⁹
is r⁹oms⁹ d⁹at. **R**
ortu⁹ b⁹am⁹ R⁹elx
R⁹elx qui interpreta
p⁹ap⁹u⁹ designat rati
onem cui⁹ interpre
t⁹ attere; o⁹templa

Cesarius Vt plenius de hac
questione te expedire valeas di
uersas somnorum causas tibi di
stinguas. **Ca. iiii.**

Dominum quoniam fit ex reliquis
is cogitationibus et curis quoniam
ex crapula quoniam ex inanimato
ne ventris quoniam ex illusione et
fantastica ymaginatio et inimi
ci sine precedere cogitatione quoniam
ex premissa cogitatione illu
sione secuta quoniam per reuelationem
spiritus sancti que multis mo
dis fit et est hoc genus somni
dignissimum. Nec tamen minus ymo
magis meritorium est. si cogita
tio sancta precesserit. Igitur quocumque
modo visio fiat nocturna
meo iudicio illa que fit per me
tis excessum auferretur quod certior quod
rarior quod iocundior. Prior visio
quoniam de celestibus est proprie dicitur
reuelatio sancta contemplatio. In
vtraque homo moritur exterior et
viget interior. Illa est infra ra
tionem et ideo habet meritum. ista
supra rationem vnde magis pertinere
videtur ad premium. Rursum mens
per contemplationem in deum vadit
sensus rationis deficit. Vnde est
quod in ortu beniamin Rachel mori
tur. Rachel qui interpretatur vi
sionis principium designat rationem.
Beniamin cuius interpretatio est
filius dextere contemplationis.

Rachel vero in natiuitate benia
min moritur: cum de ratione cele
stium contemplatio nascitur. Quate
niam infirmitatis sensus rationis
mens intra se experitur. Sed si
verum non esset apostolus excessum
suum manifestans non diceret. Si
ue in corpore siue extra corpus
nescio deus scit. **A**pollonius
Licet visio spiritualis dignior
sit corporali magis tamen me dele
ctat audire exempla de ista quod ce
lestes spiritus siue quod maius est
ipsum creatorem spirituum oculis
corporeis posse videre omnibus visioni
bus antepono. **C**esarius Visio
nem nunc tibi referam de qua iudi
care debes vtrum spiritualis sit an cor
poralis est enim de natiuitate Chri
sti. **Ca. v.**

In clauastro monachus
quidam in magna erat de
uotione et videbatur bonarum dei
manuum super se habere. Erat qui
per in opere manuum strenuus
in oratione et psalmodia deu
tus: potens ad vigilandum et fer
uens ad quod daret inuictum.
Cumque tam bonum circa festum omnium
sanctorum habuisset spiritum eiusque nul
lum aut modicum plures dies
sensisset detinere: cepit non tam
audacter quam reuerenter a domo
parentibus exigere ut eum in festo
sue sanctissime natiuitatis quicunque

*Hemmen
vode.*

Distinctio **O**ctaua.

consolaretur visitacōe. **A**berat
iam vigilia natiuitatis domi
nice. et ille necdum tepuerat a
deuocione nec a supradicta de
fecerat intencione presumens
et p̄lagiēs aliqd de dīna dig
nacione. **D**e nocte autem vbi
surrectum est ad matutinas tā
tus torpor inuasit corpus eius
et animam eius vt etiam tede
ret eum viuere. **I**ntrauit tamē
chorum cum alijs nil psallere
valens aut volens. **D**ulcissimā
illam solemnitatem ex toto vt
sibi videbatur amissurus a desi
derio suo frustratus. **A**ccessit
vero ad eum alius monachus
inuens vt p̄ ipso responso
um decimum cantare debuiss̄.
Ac ille nō infirmitate p̄pedit?
s̄ desideria deuictus signū refuta
bat. **S**ic ergo felices illas vi
gilia et solemne gaudiū in feli
ci torpore transigebat. quippe
quem non psallere nec ad r̄n
loria surgere licebat. **I**n decia
lectione sedebat. sibi vigilans
quidem s̄ claus ocul et cogita
bat suas molestias in amaitu
dine animi sui. **D**icebatq; sibi
secū racōcinādo. **E**cce sic et sic ha
buiſti lxx et lxx petisti. vbi nūc
est illa deuocio vbi spes illa et
pia de diuina pietate presūpci
o. **Q**uid nūc agis tecū? **E**t ad

De diuersis **v**isionibus

fecit. **P**ecieras ut aliqua tibi re
uelacio fieret. **E**t si mō fieret qd
potissimū videre eligeres. **V**it
q; dominum **C**hristum vel dul
cissimam eius matrem aut cer
te ambos simul. **C**unq; hīs et
huiusmodi cogitacōib; oc
cupatus sederet vigilans vt fu
p̄dictum est s̄ clausis oculis
lector dixit. **T**u autem domine
Et cantor surgens. subiunxit
responſorium. **B**enedict; qui
venit in nomine domini. **E**t ecce
astitit ante illum torpente mo
nachum matrona quedam re
uerendi vultus et incomparabi
lis pulchritudinis habens in
brachio infantulum adeo puu
lum quasi recenter natum. in
uolutum fasciis vilibus val
de et abiectis in tantum vt etiā
super vilitate earum ille com
passionem conciperet. **S**tabat
autem quasi retro ipsam senex
amictus pallio. idutus tunica
et pilleus non acuminatus su
per caput eius que omnia vi
debantur esse de lana alba et
munda vltum tamen senis vi
dere non potuit situ pillei impe
diente. **V**idit etiam fufum cu
licio pendere a latere matrone
sed eolum vidisse se non memi
nit. **V**idit et quia clarius vide
re voluit qd vidit nihil vidit.

Aperuit enim carnales oculos et
gloriosam illam visionem perdidit.
Et intellexit quod beata virgo fu-
isset illa matrona: infans Christi
et senex Ioseph. Et recepit in
illa hora spiritum suum bonum reliquum
sanctae sollemnitatis transiegit in gau-
dio magno. Anno gr̄e. m. cc.
xiiij. facta est visio hec. **A**pol-
lonius. Quia genus huius
visionis discernere non valeo: ad-
tunc illud examen transmittito. **C**
Cesari. Exptorū esset talia dis-
simulare. Quod si dixero visiones istas
fuisse spirituales: obijciatur quod non
sit in somnis sancta quia monachus
tunc vigilauit. neque in extasi
quod sensum exteriorum eo temporis
bene opposuit. Item si iudica-
uerō illam corporalem rēdes quod oculi
corporalibus clausi corporaliter vi-
dere non potuit. Quid ergo?
Audi de hoc meam opinionem:
non assertionem. Quātū ex alijs
visionibus colligo: corporales il-
lam iudico. quod lucidum Christi
aspectus: cūmque celestium: tam
subtilis palpebrarum prohibere non
potest paries. Hinc ē quod inclu-
sa quedam eum a sathana sub spe-
cie angelī illuderetur frequēti?
et hoc cuiusdam sacerdoti liato co-
fessa fuisset oculos illius non intel-
ligens. Respondit ille. Cū deuotus
tibi apparuerit oculos claudere

Si angelus fuerit domini bonus
non minus eum videbis. Si vero
malus illius: ita videre non pote-
ris. Quod vix esse didicit experimen-
to. **Ca. vi.**

Alteri cuiusdam sacerdoti fu-
it predictae domus tunc prior
existente. Dominus sub alio typo na-
tuitatis sue misterium ostendit.
Cū in quarta dominica aduen-
tus eorum rētorū. Intuēmi quā-
tus sit iste qui ingreditur ad
saluandas gentes incipet et per-
uenit ad librum sanctas incep-
tum perficeret. in choro abbatibus
super formam cui cantantes inmi-
tebant circulum lucidum: vidit
et in circulo stellam clarissimam
radiantem. Et mox intellexit
sicut intelligere debuit quod stel-
la eadem designaret Christum:
circulus vero lucidus orbem ter-
rarum illius aduentu illuminatum.
De stellā esse testatur i apocalip-
si dicens. Ego sum radix et ge-
nus Dauid stella splendida et
matutina. Et in sancto euāgelio
se appellat lucem mundi. Nec
de Christi natiuitate Deā tibi
sufficiant. sciasque me hanc visi-
onem ab eius ore audiuisse. quod
eius videre meruit. Porro quod glo-
riosa visio cuiusdam sacerdoti no-
stro in Christi natiuitate de
Christo sit ostensa audies in

distinctione sequenti **A**pol-
lonius Precor vt gradatim as-
cendas de festiuitate ad festi-
uitatem et de infancia ad iuue-
tutem nostri saluatoris. **Ca. vii.**
Cesarus. Sic facia visiones
quas in illis et de illo factas no-
ui tibi recitādo. **Ca. vii.**

Lib. 9
cap. 33
infra

Ergo quedā circa hoc tri-
enniu defuncta ē Richmū
dis nomine habitu secularis
vita religiosa valde ac spiritu-
alis. Ieiunijs et obsecrationib⁹
sep vacabat mēte sepissime ex-
cedēs Ita vt celi secretis itereēt
et celi regē cum celi ciuib⁹ frē-
quencius videret. In qdā solēni-
tate Epiphaniarū cū in mōte
sācte Vualburgis itereēt ma-
tutinis et abbatissa inclinat⁹ rē
soriū duodecimū scilicet i colū-
be specie. Illa vigilans et orans
in excessu scā xpm infantē pan-
nis inuolutū et in psepio positū
corā se vidit et circa illū qī thro-
nū aereū ad similitudinē iris.
Eratq; ex utr⁹q; pte ei⁹ mltitudo
angelorū manibus extēdē eū ado-
rantes. et oculos suorum acies
in illum indeclinabiliter defigen-
tes. **P**er mirum Ipse est specios⁹
ille forma pre filijs hominū
in quem teste apostolo ange-
li concupiscunt pspicere. Cūq;
et tūc fuisset ad locū illum pat-

hā vox audita est. nō conuētū
illa beata in qua tunc tēpis se-
sus exteriores defecerant h pa-
trem audiuit dicentē. **D**ic est
fili⁹ me⁹ dilectus in q mibi bñ
cōplacui. **E**rat enī dei filius et ho-
minis tāti decoris et vox patris
tāti dulcoris vt expmē mibi nō
sufficeret. **R**equisita etiā a me
quales essent effigies angelo-
rū rnt. **S**tatuas hnt būanas
facies vgmibus similimas ge-
nas ad instar rosarū rubentes et
in reliquis mēbris intectis ni-
ue candidiores. **A**lias enim ad-
huc retulit visiones quas locis
opetētib⁹ replicabo. **D**efesto
vero purificationis habes in di-
stinctōe supiori. ca. xx. visionē
mirificam vgmis de **Q**uidone
Apollonius. Puto hmoi re-
uelaciones qnq; ex affcū ora-
cionis optineri. **C**esarus.
Nox certissimū ē. **Ca. viii.**

In Francia vgo qdā xpm
in etate triū anoz. qn iā
loqui p naturā poterat: videre
desideras. hoc ut fieret precib⁹
instabat. **E**rat enī tā perfecte
vite vt nō inuito talia psumēt:
et se exaudi spar. **D**ie qdā cum
deā missa ipa pplo oi egisso: so-
la in ecclia morē faceret et oraret
infante; quasi triennē circa al-
tare deambulante conspexit

putans a matre illū ibide neg-
lectū. **E**rat em̄ speciosissim⁹: a
tāte grē vltus eius: ut in illi⁹
aspectu delectata ad se vocaret a
manibus demulcer; sic dicens.
Dic mihi bone puerule ubi est
mat̄ tua? **Q**ui dū nihil ei rñ-
deret estimās illa vtpote ifan-
tem cū nō dū; posse fari: s̄būm-
xit. **P**osti dicere pater noster
tūū. **A**d qd dū non rñderet vt
prius: **A**diecit. **D**ic p⁹ me **Aue**
Maria grā plena dñs tecū ac
Et dixit p⁹ eam infantul⁹ eadē
verba tā hylarit̄ a tam distm̄-
cte: vt illa miraretur. **S**imilit̄
factus est de clausula sc̄da: scilicet
Benedicā tu in mulieribus
Cū vero ei p̄dicer; **E**t benedi-
ctus fructus v̄tris tui: tocius
hūilitatis magister sua inspi-
ratione sciens scriptū: **N**on te
laudet os tuū s̄ alienū: eandē;
clausulā dicē noluit. s̄ mox il-
la intuentē p̄ on̄sam formam
celos penetrauit. **T**ūc p̄mum
virgo vnerabil̄ se exauditam
intelligēs: grās egit **C**hristo
qui tā celerit̄ impleuit deſide-
rū suū ex ſemetipso. **I**pse reue-
ra dñs **I**hs est fructus ille bñ
dñs: de quo **P**ſap̄as cecim̄t.
Et erit fructus t̄re s̄b̄lis fruct⁹ ter-
re filius **M**arie **B**enedixisti in-
quit p̄ſalmiſta dñe terrā tuā

Non poterit gignere terra bñ
dicta: n̄ fructū benedictum.

Apollomius **D**ignū mibi notā
videtur: qd dñs orōne p̄po ore
editā recitare rēnuūt. a i verba
quibus matrē beatificā vide-
batur. mox erupit. **C**esari⁹

Exēplū nob̄ dedit vt ita faci-
amus. **S**ermonē iā; in lōgū;
p̄traximus tā in p̄nti distm̄ti-
one. q̄ in p̄cedētibus de appi-
cione infancie ſaluatoris **V**iſ-
nunc aliq̄s audire ex illis viſi-
onibus. quibus ſe oñdere dig-
natur ſuis amicis in etate p̄fe-
ctā.

Apollomius. **V**olo ad-
ſidero. a maxime tñ de illi⁹ paſ-
ſione.

Cesari⁹. **B**ene mo-
ueris. **P**aſſio em̄ cōmūica p̄xi-
ma eſt ſolemnitas p⁹ puifica-
tionem. **I**p̄a eſt feſtū p̄piciacō-
nis. **P**er ip̄ā tartarus ē deſtru-
ctus. **P**aradyſus apt⁹. captiui-
tas captiuata. mors euacuata
Paſſio dñi om̄iū tribulacōnū;
hūanarū eſt antihōtū. **C**on-
tricionē excitat. lacrimas p̄du-
cit. tētationes compēſat. **cā ix**

P **R**edcā **R**ichmund tēpo-
re q̄dam vt puto dñice
paſſionis. cū de ip̄a meditādo
valde conteretur mēte excedēs
mox p̄ ſpiritū in domū quāda;
amplā a h̄yemalē raptā eſt. i
qua ſaluatōrē ſtāntem vidit

Distinctio Octaua.

nudipede et quasi captiuum et circa
illam multitudinem iudeorum.
Stabat enim demisso vultu: sola
tunica indutus atque distinctus
manibus etiam demissis. **T**unica
ei? flauum videbatur habere colo-
rem. et sicut ipsa mihi retulit i
diuersis angulis domus domini ac dum
odem ad instar cycomiarum con-
gregati susurrabant: de morte
illius tractantes. **E**rat enim do-
mus summi pontificis. in qua acta
sunt secundum historiam. que huic an-
cille dei ostensa sunt spirituali-
ter. **Q**uantum huiusmodi visio-
nes mentes religiosas compun-
gant. visio sequens ostendit
que corporalis est. **Ca. x.**

Super virgo quedam reli-
giosa licet adhuc in ha-
bitu seculari posita. superiori
nostro **B**erlaco cum multis lac-
rimis retulit. quod saluatorem in cru-
ce pendentem cruentis vultibus
videre soleat. **N**ec minus ait
illum video: si passione et dolore
urgente oculos clausero **E**cce
hic habes eundem argumentum:
quod visio illa de qua dictum est
superius in capitulo quinto fuerit cor-
poralis. femina vero iam dicta
ex eisdem visionibus tantum profe-
cit ut de domini passione neque co-
gitare neque loqui possit sine la-
crimis et contritione **Q**uod autem de

De diuersis visionibus

eade beatissima passione. qua
si de fronte torretes lacrimarum de-
ruiunt. primo sequens declarat **L**ac-
rima quod cito siccatur: torreti operatur.

In claustro sacerdos **Ca. xi**
quidam annos paucos de-
fuit? et homo simplex et illius? **D**a-
niel nomine vite satis dure. **O**mnibus
bonis et ieiuniis infatigabiliter opera-
batur. omnes pitancias sibi ap-
portitas recusabat. **N**ec cum vice
quidam piscem sibi ab abbate missum
refutasset. sequenti nocte in choro
dyabolus ipse se vidit assistere: et
piscem quem ipse despererat mandu-
care. **P**ro quo inobediencia corpora-
lit? quidem satisfecit. sed non plene
ab obstinatione recessit. **P**ortus
vero in agone: se sibi usque iam vni-
uersis per mortuum. sola in oratione
labia mouebat: et mori penitus
non audiebat. et sic vltimum in
psallendo spiritum reddidit **I**ste
Daniel multas reuelaciones ha-
buit. multum ta vidit. sed pauca inno-
tuit. **C**onfessus est tamen etibus viciis
sibi dominum apparuisse. **P**ria
vice in cruce ante gradum presbiteri
reus. secunda in candidis vestibus ante
maius altare. etiam in ignea fornace de
super altare. **C**ui cum saluator di-
xisset: puto quod in prima fuerit appi-
catione **D**aniel pete a me quod visum fuit
tibi. **I**lle sic in retulit quidam
senior domus illius: respondit

Distinctio
divine sufficit in gra-
tiam a te peto. non tamen
habere possum. quod
omnis tunc fuero recedens
dixit. **D**abas tibi ha-
bitum. **A**b illa cum hominem fuit
quod passione Christi
aut loqui cepit. mori
reperunt. **N**ec mirum. **C**
Iste ipse est filius illi
diximus. qui aquas in
vitis filius israel ministr-
abat. **S**ic bat omnes de-
i. **C**onsequenter eos petra
Christus. **A**po-
stolus. **Q**uomodo est intelligi-
tum in psalmo legitur.
petra. et fluxerunt aque
in sicco flumina. **C**
Nota est de hoc historia.
in latine visitata. **D**ixit
et volo. quod per visio-
nem a mentem tuam
reddidit. **Ca. xi.**
Excessit petra. et
propologium. in
dixit. **M**oses homi-
nem rigis filia.
ma misericorditer
vite seclis. **I**nter-
dixit. **M**oses. fuptus ex
cordis est duritia.
dominica. passio
Christi recordatio.
cordis est compuncti

domine sufficit in gratia tua. nil aliud a te peto. nisi tantum ut lacrimas habere possim. quotiens passionis tue fuero recordatus. Et dominus. Dabam tibi hanc gratiam. Ab illa enim hora sicut audiui. quando passionem Christi cogitare aut loqui cepit. mox lacrimae eruperunt. **Item** Christus Iesus ipse est filius ille limpidissimus. qui aquas indeficientes filijs Israel ministravit in deserto. Bibeant omnes de spiritali consequente eos petra petra autem erat Christus. **CApollonius.** Quomodo est intelligendum hoc quod in psalmo legitur Percussit petram. et fluxerunt aque. abierunt in sicco flumina. **CAesarius.** Nota est de hoc historia. allegoria satis visitata. Idcirco tibi dicere volo. quod per hanc visionem congruat. et mentem tuam moraliter edificet. **CA. xij.**

Percussit petram. et secundum tropologicum. id est moralem intellectum Moyses homo est claustral. quem regis filia. id est gratia diuina misericorditer tulit de fluio vite sanctae. Interpretatur enim Moyses. sumptus ex aqua. petra cordis est duricia. virga crux dominica. percussio. passio Christi recordatio. Petre fissio cordis est compunctio. His

Moyses ut legitur percussit filicem. et tunc primum profudit aquam. **Primus** ictus pertinet ad passionis Christi memoriam. secundus ad passionis compassionem. **Iudeus** filicem semel percussit. quia Christus passum quandoque cogitat. si non compatitur. quia deo cor eius sancti non potest ad lacrimas. quibus abluat sua peccata. **Tu** vero si cogitationi compassionem addideris. petram bis percussis. et vixere poterit quando cor tuum sedatur ad compunctionem. et flumina lacrimarum inde erunt petra per oculos exeant. atque per maxillas decurrentia. quasi in sicco flumina etiam in petu suo terram infundant. **CApollonius.** Placet quod dicis. **CAesarius.** Quia Christi passio medicina sit contra temptationes. dicam tibi exempla. **CA. xij.**

Herat in praedictum claustrum. **Q**uod alio nomine Demetrius dicitur. **I**uuenis quidam bone indolis et laudabilis admodum consulationis. **P**etrus nomine de confluentia omnium cui creber rimas dominus deus fecit consolationes. **Q**uedam ex hijs que deus sum de illo superius tibi recitavi que idcirco replicare dignum duxi. quia postea eadem plenius et verius a quodam eius confratre familiarissimo cognovi. **NA**

Henriquez
11. Januarij

Distinctio Octaua.

1200
Index
Farrag.
nū. Gese-
nū.

audiuit aliquo cōfēs vōces psal-
lentiū in sublimi. **Q**uadā etiā
vice cum ministraturus domū
Karolo abba tū quōdā vilari
ensi cōfessionem dixiss; a abso-
lucionem de more deuoci⁹ acci-
peret. **A**udiuit vocem de celo di-
centē sibi dimissa sunt omnia pre-
cata tua. **A**lio etiam tēpe cū sa-
criste missam celebraturo ipse a-
staret: a lāpas extincta fuisset
lumen aliū de afferre volēs: sed
angustia tēpis preoccupat⁹ nō
valens flatu lāpadem reaccen-
dit. **S**ane hūic iuueni studiū
erat semel in die ad minus reuo-
luere a recitare sibi sanctissima
a dulcissima passiōis **C**hristi
impropia: gratiaz spiritualiū
efficacissima incitamenta. **I**n
quo studio tātam p dimidiū
circiter annū. difficultatē pass⁹
est: vt quasi nō sibi valere hu-
iusmodi meditacōnes arbitra-
ri debuiss;. **T**andē cum pstitis-
set pulsas a illatas sibi iurias
a difficultates indefessus affre-
giss; secreta illa **C**hristi violētē
intrauit. ac deinceps sine diffi-
cultate: a q̄ ad manū patris q̄
tidie eplis: meditacōib⁹ illis
suauissimis cū magna iocūdi-
tate vsus est. **I**n canoneq; nō
magnope curabat orare: s; de
passione **C**hristi meditabat.

De diuersis visionibus

Habebat item i desiderio: a tā
humiliter q̄ vehementer opta-
bat reuelare sibi diuinitus ali-
qua ymagīne vultum saluato-
ris: vt cum meditari debuisset
ad eundē vultum quasi cōspe-
tum a bene cognitum: facilius
intuitū mentis ymaginariē di-
rigere poss;. **E**t dominus q̄ hoc
ei inspirauit desiderū: nō frau-
dauit eū a desiderio suo. **L**abo-
rabat ergo mirabili ac mltipli-
ci luxuriantis carnis molestia
dyabolo interitum: s; domino
pfectum ei de tēptacōibus or-
dimante. **V**nde cum quod am-
tempe in angulo chori conuer-
sorū diutius a deuotius oracōi
incubuis;. diuinum implorās
auxiliū ne finētur labi i pre-
tium: p̄st hōram surrexit a recel-
sit. **S**i quidem in memoriā eue-
nit q̄ aliud quid agere hēbat
ex precepto. **A**scēdens ergo per
stalla: transitum habuit per a-
te altare infirmorum a conuer-
sorū. **V**bi cum pueniss; vni-
am celerit accepturus coram
altari a abcessur⁹: sub lampa-
de se humiliavit a ecce ibi domi-
nus **I**hesus stans ante eum vel
potius quasi pendens in cruce.
Qui p̄ssima brachia sua ab-
stulēs a cruce suū suū a plexa-
t⁹ ēa tō p̄cordialē sibi i signū

mutue familiaritatis eū ab pe-
ctus suū attrahēdo strinxit. tē-
tationesq; illius validissimas
stringēdo compescuit. **S**ane
cū tre pūter; optie sui opos-
erat. h; felici illa visione ita a se
suo abstract? et ita dulciter
affectus est. vt nō plene scire
potuerit. vtz corpeis oculis.
an solo spiritu reuelationē illā
recepiss; **A**ttē cū mltas tā an-
q; postea consolationes accepe-
rit. h; tñ fatetur q; ista super-
gressa est vniuersas. **T**anta;
siquidem accepit grām lacria-
rum a domino. vt infra matuti-
nas vir aliqua hora oculi eius
siccarētur. **H**ui? rei testis sum
ego. quī iuxta illū ad psalmo
dya stabā aliquāto tpe. **I**ta ei
feruebat in Christi passione.
vt spe martirij **T**heodericum
epm **L**iuonie sequeretur sine
abbtis sui pmissione **A**ccipat
ille auctoritatē a dño **P**apa **I**n-
nocētio. secū ducere oēs qui iē-
vllent ad ppagandū vineam
dñi sabaoth populo babaro
Adhuc vt dicunt viuūt. et ex p-
cepto abbis sui prochiā in
Liuonia regit. vbi predicat et
baptizat. mltosq; tā verbo q;
exēplo edificat et fide osfirmat

In sup̄ dco **C**axiii
Claustro alius quidam

frater magnā longāq; tēmta-
tionem habuerat dicentibus
cogitationib; suis vt heremita
fieret. **A**deo hac tētatōne deu-
ctus fuit. vt aliqua etiam loca
perlustrauerit explorans ap-
tū sibi habitaculū. **T**andē cō-
iūsus ad beatā virgīnem ei se
totū commisit ipam sibi ipi p-
se fideiussorem cōstituēs q; qe
quid ipsa suggessiss; hoc ille
sine cunctacōne aggredieretur
Cūq; ad beatā virgīnem sub
hac condicione sepius rēurre-
ret qdā vice orāti ei corā altari
vix insonuit dicens. fideiusso-
rem me cōstituisti. ego me ab-
soluere volo. **I**lle vero erigens
se vidit vix venerādi habitus
ante altare assistere crucem in
manu tenē. crucifixa scā qnq;
vulnera digito sup̄inducere et
sic videnti dicere. **S**ic oēs q;
ordīnem istum quem pfessus
es seruauerit dñm nostrum p-
ungit sicut me vides facere. et
sic ille a tēmtatiōe sua liberatus
est. **C**axv

Bate memorie **C**hristie
de **V**ulnūsteine cui? sup̄
memini. etiam crucifix? apuit
et hō senex iuxta eum quī ex pi-
xide quam in manu habebat p-
ungebat vulnera illius. **B**en?
tñ visiōis discernere nō valeo.

Distinctio Octaua

Capitulum. xvi

Alteri cuiusdam scimoniali ordinis nostri quam nomina re nolo: tpe quodam cum esset gressu sine tentata: dominus Iesus Christus totius ecclesie spiritus visibiliter apparens: amplexatus est eam: et omnes illius turbacionem in magnam ouertit tranquillitate. Ecce hijs omnibus exemplis habes: quod visio domine passionis nec non et meditacio atque compassio: maximum contra tentaciones sit antidotum. Sunt et in illa multiplices consolaciones sicut subiecta declarabunt testimonia. **Ca. xvii**

Duo conuersi in Hemmendorpe in quadam Brugia eiusdem domus quodam tpe manebant. Stabant autem similiter vice quadam et hora completorii deo sue seruitutis pensum persoluebant. Dicto completorio: respicientes vni ad celum vidit in sublimi crucem splendidam: et in ea dominum crucifixum. Erant autem crux illa adeo splendida: ut ab ipso splendore se intuitum contueretur clarissime. Nam alias tenebre erant super faciem terre. Erant enim hyemis tempus. Et quod loqui non licebat: signum fecit alteri quasi interrogans: si aliquid videret. At ille nihil videre signauit tunc ipse signum illi fecit

De diuersis visionibus

ut genua flecteret et oraret. Quod cum fecissent ambo filii: erectus post pusillum tante visionis factus est socius et testis. Ambo adhuc ut puto viuunt: nec licet prodere nomina illorum. **A**pollonius. Que tibi videtur causa fuisse tante visionis conuersorum eorumdem: meritum an culpam. **C**esarius. Si propter eos visio eadem facta est: alterum videtur causa fuisse. bona videlicet vita: vel culpa aliqua siue vtriusque. Hoc verum esse vel posse esse verum visio subsequens declarabit. **Ca. xviii**

In lucka domo ordinis nostri cuius in superiore distinctione memini capitulum xxiii: conuersus quidam est: sicut ab Adam eiusdem domus monacho didici: vir bonus et disciplinatus. Rodolpus nomine cui diuinitus multa reuelantur. Hic cum nocte quadam deus matutinis ante lucem sub diuo staret. et oraciones aliquas diceret. Christum in aere cruci affixum per deum vidit et circa eum quidam homines singulos in singulis crucibus. Ex quibus decem erant monachi. et qui omnes omnes ei bene notum utpote congregacionis sue professi. Ita acris fuerat illuminatus ex christi presentia ut singulos plene discerneret.

Circa stupfactus staret ob tam
mirabilem visionem: dominus de cruce
clamauit. **P**ostea **R**udolphus: qui
fuit huiusmodi circa me vides cruci-
fixos: fundente consilio. **P**oli-
tamineque sint: sed quid sit quod vi-
deamus propter non intelligo: sed in
xit dicit. **D**ominus soliter omni congre-
gationem meam crucifixi sunt: nec
passionem vitam suam: conformantes
Apollonius. In quo se illi con-
formauerunt. **C**esarius. **V**tique
in obedientia. in paciencia. in hu-
militate. in abrenuntiatioe toti-
us appetitis proprie voluntatis.
Hec a hijs similia monachos
mores faciunt: in quorum persona per
psalmistam dicitur. **R**empropterea
te mortificam tota die: estia-
tum? sicut ouis occisionis. **E**c-
ce crux: de qua in euangelio dicit
ipse crucifixus. **Q**ui non tollit cru-
cem suam quotidie: et sequitur me:
non est me dignus. **N**on dicit se
mel sicut **P**etrus sed quotidie si-
cut **A**nthimus. **S**icut didici-
mus a predicto monacho: omnes
illi. **xvi** adhuc viuunt: excepto
vno qui iam dormiuit in domino.
Apollonius. **N**emo claustrali-
um visionem hanc ignorare debe-
ret. **C**esarius. **V**erum dicis
quod multi putant se esse monachos
et non sunt: ore et non vita dicen-
tes cum apostolo. **M**ibi autem ab

sit gloriari nisi in cruce domini no-
stris ihesu Christi: per quem mihi
mundus crucifixus est. et ego mun-
do. **A**pollonius. **D**ic queso quod
modo sit nobis intelligendum: quod
idem apostolus dicit. **Q**ui autem
sunt Christi carne suam crucifixi
erunt cum vicibus et concupiscentiis?
Cesarius. **B**rother predeceia
videt sic intelligendum. **C**apitulum.

Apostolus enumerat op-
eribus carnis: cum exposuisset
fructum spiritus subiunxit. **Q**ui autem
sunt Christiani. **D**uplex est re-
ligiosorum crucifixio. hominis in-
terioris per alienam compassionem:
et hominis exterioris per ipsam
carnis mortificationem. **C**ruce di-
citur a cruciatu. **C**ruce mortuorum
rigor ordinis est: tum propter vigili-
as et oraciones: tum propter ieiun-
ia et castigaciones. tum propter
silencium et opera manuum. tum propter
carnis continenciam et vestimentorum
stratagemas duriciam. **Q**ui autem sunt
Christi. qui cum apostolo dice-
re possunt Christo. **C**onfixi sumus? cru-
ci carne suam crucifixerunt. id est cruci
affixerunt. cum vicibus operum et con-
cupiscentiis desideriorum pugna-
tes. **N**on ponuntur illi duo geni-
tium plurales instrumentaliter
sed passive. eo quod per virtutes in
carnis marceratione mortifican-
tur. **T**res clauus quibus corpus?

Octaua **distinctio**

monachi cruci debet esse affixum:
tres sunt virtutes: per quas teste
Hieronymo martires efficiuntur
scilicet obedientia. paciencia.
humilitas. **M**anum monachi
dextram obligat obedientia sine mur-
muratione: sinistram pacia sine si-
mulacione. **C**lauum obedientie in-
pellat amor superne libertatis
clauum pacencie timor pene ge-
henalis. **P**edes illius vero humi-
litas configat: ut non solum pre-
latis sed et fratribus se propter
Christum subiciat: ut dicere pos-
sit cum psalmista. **H**umiliatus
sum usque quaque domine. **E**t in alio
loco. **I**mpo fuisti homines super
capita nostra. duo pedes: duplex est
superbia mentis scilicet: et corpo-
ris. **E**t licet superbia caput sit om-
ni viciozum: non tamen incongru-
e per pedes qui in fine sunt par-
tes corporis: quoniam designatur.
Quod enim valde odimus et despi-
cimus: hoc pedibus concalca-
mus. **V**nde Iosue filius israel
ut colla regum calcareret: prece-
pit **A**pollonius. **S**atis mihi
placet quod dicis: nunc residuas
dominice passionis visiones ex-
plana. **C**esarius. **Q**uod dominus
suam passionem nunc ad consol-
acionem: nunc ad correptionem iu-
stis ondat: presto est exemplum.
Capitulum. xx.

De diuersis visionibus

Conuersus quidam apud
nos ante annos aliquot desi-
ctus est: vir bonus ac timora-
tus: nomine Conradus. **I**pse est
qui vidit in dorso fratris Vual-
helmi serpente: cum in choro dor-
miret: sicut dictum est in distinctio-
ne quarta ca. xxxij. **D**ic tempore
quodam cum in domo nostra
Dollindorp cui preerat: solus es-
set et magnam cordis sui defectum
sentiret: ait intra se. **O**h miser de-
bes sic mori sine homine. **V**ix
verba finiebat et in extasim ruens: ec-
ce saluatorem coram se in cruce pen-
dentem vidit. **Q**ui ait Conradus
vides: quanta propter te sustinueris
Morsque post verba consolacionis
adiunxit. **O**mnia opera tua bene
placet mihi. vno tamen excepto. **I**n
his diebus conuersus ex visione tam
salutifera confortatus ad se rediit
et cum oculos aperiret: ut eum quem spiritu
videbat cerneret. visio disparu-
it. **R**equiritus a fratre Richardo
conuulso religioso: cum ei recitasset
visionem: si dominum aditerrogasset
sed de eodem opere: non iam deam
precedens necessitate. **A**pollonius
Quid est quod saluator in visione secundo
operis reprehendit quod tamen ei innotescere
noluit. **C**esaius. **P**utoque illum
de omnibus suis operibus vo-
luerit esse sollicitum. ut dum v-
num nesciret de singulis timeret

Ide ante mortē suam p̄fessus ē
abbat̄ suo. q̄ v̄ces angelorū
noctē quādā audierit in celo.
Obijt autē in ipsa dulcissima
festiuitate assumptionis dñe
nostre ipsius vt spero p̄reab⁹
cui deuote seruierat. die tali de
tris assumpt⁹ in celū. Nō solū
cōsolatio est in Christi passiōe
p̄mo etiā in sacris ymaginib⁹
que eādē beatā passiōē r̄pre
sentant. Nam honorantes illas
Christus honorat et renumerat
p̄uit in deuotos et negligentes
Cempibus. **C**a. xxi.
Nostri in p̄uincia nostrā
sicut audiui. miles quidā alte
rius cuiusdā militis patre occi
dēt. Casu accidit: ut occisi fi
lius occisorē caperet. Quē eū
in vlōnē patris extracto gla
dio trucidare vellet. ille pedib⁹
eius p̄stratus ait. **R**ogo v̄s
domine per honorē sc̄issime cru
cis. in qua deus p̄dens misert⁹
est mūdo. ut mei misereamini.
Quibus verbis ille cōpunct⁹
cū staret et quid facere vellet
deliberarē. inualefcēte misericor
dia hominē leuauit et ait. **E**cce
propter honorē sancte crucis
ut mihi qui in ea passus est. pec
cata mea indulgeat: nō solū
tibi culpam r̄mitto. s̄ et amic⁹
ero. **D**editq; ei osculū pacis.

Non multo post idē miles cru
ce signat⁹ mare trāsiens. cū ec
clesia dñici sepulchri alijs pe
regrimis viris honestis de sua
prouincia cōmixtus intraet. et
an altare p̄mū trāfiret. yma
go domini corp̄is illi satis p̄
funde inclinauit de cruce. **P**oc
cū aliqui ex eis considerassent
nec tñ scirēt cui tñ honore ex
hibuiss̄. **E**x consilio singillatū
reūsi sunt. nec tñ alicui eorū in
clinatū est n̄ cui prius. **T**unc
cām fascitantes. cū ille diceret se
indignū eē tanto honore. que
sup̄ dē sunt memorie occurre
rūt. **Q**ue cū fribus retuliss̄: mī
rati sunt de tāta dei humilitate
scientes ymaginis ei⁹ inclina
cionē factā fuisse p̄ gratiarum
actōne. **C**a. xxij.

Prox quēdā ordinis no
stri capellā oātorij igres
sa. cū an altare coram crucifixo
psalmos legeret. et cū tarde eēt
custos illam ibi esse nesciens:
ostiu for̄msecus clausit et recess
sit. **E**t cum illa intrisec⁹ audi
ret nec tñ pulsāe p̄fumer. ibi
dē p̄noctauit. **E**t sicut ab eius
ore audiui. radiū quidā ad i
star stelle de brachio exiens
crucifixi. tñ ei luminis p̄stitit:
vt in tenebris illius beneficio
psalmos suos leger. **E**st sup

idem altare p̄mago beate v̄gi
nis lignea: filiū tenens in sinu
Cūq; sanctimomialis tēpore q̄
dam corā illa psalteriū lectita
ret: puerulus in op̄mate adue
nit: et quasi scire vellet q̄d illa
legeret: in libzū respexit et redi
it. Est autē eadē venerabilis femi
na layca et vidua: multūq; cir
ca ordinem nostrū feruens ac
deuota: plurimas habens a de
o consolacōnes. **Ca xxiiij**

Nouicius quidam in Hē
menrode: cum vice qua
dam in choro ad versiculū san
cte trinitatis deuote inclinaret
crucem fronti sue imprimi sēsit
et puto q̄ eadē hora cogitaue
rit de passione. Vocatur autē
Hermannus et adhuc viuit
Apollonius puto q̄ scriptorēs
et pictorēs sacrarum ymaginū
aliquod speciale p̄mū ex hoc
p̄cipiant. **Cesarius**. De hoc
dubitare non debes: si tamen
magis sit deuotio q̄ auaricia in
cedis in cā. **Ca xxv**

Monachus quidam nigri
cordis de episcopatu Ma
guntinenſi ante ānos paucos
defunctus est. Erat autē pictor
bonus et ordinis nostro tam de
uotus ut gratis exp̄s tantum
receptis: in diuersis domibus ad
diuersa altaria miri decoris cru

ci fixos depigeret. Nā nostras
crucifixos ip̄e p̄ne oēs fecit nē
las a nobis requirere exp̄sas
Volens suo effigiatori osten
dere summus ille crucifixus: ad
cui⁹ ymaginem oēs facti su
mus quantum sibi labor ille sa
ctissimus placeret: in parasc
ue die scilicet in qua passio spe
cialiter representatur: illum nō
sine multorū admiratione de
hoc mundo assumere dignat⁹
est. Quasi diceret dominus.
Quia circa meam passionem
inter corpe deuote sp̄ labasti
de illa cogitādo: illaq; p̄ pictu
ras aliis exhibendo: ecce in die
mee passionis te de labore ad
requiem assumo: in qua nō iā
mentaliter vel per picturas figu
raliter s; p̄sentialiter id est facie
ad faciem me contēplaris. Nec
dēcā sunt de eo: q̄ dominus eos
qui ymagines sue passiois ho
norat rehet et remūer; nūc ti
bi oñdā q̄ negligētes illaz q̄
otēptorēs p̄uati ofūdat. **xxv**
Colonia in ecclesia s̄a Be
atigij martis crux metal
lina est: effigiem h̄ns saluato
ris: p̄ quā mltā m̄acula facta
sunt ac sanitates. Vnde mul
ta lūaria matrone ciuitatis co
rā illa accēdē ofueuerūt. Maria
tñ cā illaz v̄tutū fuisse credit:

portio dominici ligni que iclu
sa habebatur. q nunc extracta
gemis a auro circūdata ē. Cā
panarius vxo eiusdē ecclie cū
nullā ei reuerēciā exhiberz. sed
vadens cubitū frequēter lumi
naria inde stralēs i vsus suos
ouerteret. nocte quadā cū se i
leulū suū inclīnassz adhuc vi
gilaret. crux eadē ad eū venit. 7
eū voce increpaciōis tā valide
tutudit. ut infirmatus multis
diebus sāguinē vomerz. **Huius**
miraculi ego bene recordor. 7 e
rat celeberrimūz i n totā ciuita
te. ita ut ab illo tēpe i maiori
veneraciōe habita sit eadē crux

Recomicia. Ca. xxvi.

De mōte atē non multos
annos inter duas agnaciōes
militūz tā graues inimiciā or
te sūt vt se inuicē caperēt 7 occi
derēt. Die quadā cū plures vni
us partis ouenissent i ecclesia
ville que **Vuestupe** dicitur ad
ūse pti p wtulaz p diti sūt. **De**
derat em̄ signū dices. **Quoci**
ens intrauerūt. to ciens nolaz
trahā. **Qd** cū fecissz eccliam eūz
multitudīne ingressi armati su
per mermes irruerūt. **Quo vi**
so illi arreptis sacris ymaginibz
gladijs opposuerūt: sperā
tes sibi illaz beneficio pci debe
re. **Percussores** vero nullū lo

co exhibētes hōrem nullam sa
cris ymaginibus reuerēciam:
ita hostiū crucē hīebant: vt
ymagies oppositas mutila rēt
īpīqz crucifixo brachia pscide
rēt: 7 circū octo milites truci
darēt i ecclia. **Qd** sacrilegiūz
dure satis vīdicatū est. **Nam**
infra breue tēpus ab occisorūz
osanguineis: occidētū i mūero
sa multitudo sic gladio deleta
est: vt vix duo supeēt. **Vetu**
la vero que illos p diderat: tpe
messis nimio calore acis suffo
cata est. **Et** quid dicā de malis
Christianis? cū apud damia
tā sarraceni **Christū** ignoran
tes ob iniuriā ymaginis eius
guiter sint puniti. **Ca. xxvii.**

Dum i obsidione dami
ate maxima ps exercitus
domini sarracenis occurrissz. ne
scio quo dei iudicio infideles fi
delibus supiores effci. eos i su
gā verterūt. multos ex eis occi
dētes 7 plurimos captiuos ab
ducētes. **Qd** ut cognouerunt i
citāte obsessi i tā tā leticiā rsolu
ti sūt. **Vt** i ofusionem fidei no
stre laqueū collo crucifixi i i nce
rent. sicqz sacram illaz ymagi
nez alijs additis iniurijs p oēs
plateas ciuitatis traherēt: cum
mīta wāferatiōe 7 plausu ma
nuū victoriā deo sup ascribētes

Distinctio Octaua

1219
Pantale
onita.

Christus vero qui mortuus et
quasi nullius valoris videba-
tur in tam execrabili culpa: p-
breue tempus valde terribilit-
reuiuiscere cepit in uindicta. **P**a-
damianus ut pena concordar-
et illate iniurie: uulneribus per-
cussit in gutture: sic ut etiam ci-
baria non possent glutire. **P**au-
lo post ciuitatem ipsam impug-
nabilem eis abstulit sua virtu-
te ita ut nec vnus in eius uasta-
tione caderet Christianus. **A**li-
a adhuc plura miracula de sa-
cris ymaginibus tibi dicere pos-
sem sed usque ad decimam distincti-
onem illa resuato. **H**oc etiam
scias quod usque hodie Christus in
suis membris crucifigatur. nunc
a iudeis. nunc a sarracenis. nunc a
falsis Christianis: Unde per ma-
lachiam conqueritur dicens. **S**i
homo configit deum. quod uos me
configitis. **I**tem et uos me confi-
gitis gens tota. **C**hristianos
nostris temporibus a iudeis esse
crucifixos audiui a Christianis
aliquem ad litteram esse crucifixum
nondum audiui quosdam a sarrac-
enis nuper fuisse crucifixos in-
tellexi. **C**axxviii

Pradicta damiana cum
per obsidione multum
esset artata quidam ex paganis
occulte exeuntes de ciuitate tu

De diuersis visionibus

ut Christiani fieret ad nostros
confugere ceperunt. **Q**uos sarrac-
eni insequentibus et comprehen-
dentes reduxerunt: singulosque cru-
cibus singulos apprehendentes
ad confusionem Christianorum.
super muros omnes suspenderunt.
Apollonius. **Q**uid sentien-
dum est de istis? **C**esarius.
Si fidem faciebant et in fide tio-
re penarum non nutabant haud
dubium quod martires sint. **N**on so-
lum ab infidelibus Christus crucifigatur
sed etiam a malis christianis per pau-
perum iniurias quotidie configitur et
flagellatur. **C**axxix

Non est diu quod quidam pauper
nescio quomodo ipellente necessitate
loqui uolens. **H**erico duci. **L**o-
nanus qui adhuc super est pre-
senciam illius adire temptauit.
Cui cum unus camerariorum
indignatus scapulis eum impel-
leret. et passim baculo cederet
sine misericordia. conuersus qui
dam ordinis nostri hoc uidit
et ingemuit. compassus illi etiam
usque ad lacrimas. **S**ubsequen-
ti nocte saluator ei in somnis ap-
parens super altare in gloria
magna ait. **B**ratias tibi quod he-
ri tantum mihi compassus es.
quando camerarius ducis tam
immisericoorditer sine causa fustiga-
uit me. **A**d quam uisus euigilans

intellerit quod Christus adhuc in
suis membris patetur. **A**pol-
loinus. Dic queso e ne adhuc
aliqua alia forma despecta: in
qua Christus modis dig-
netur apparere. **C**esarius.
Et tanta est humilitas in Chri-
sto. ut aliquando sub figuris infir-
morum: aliquando quod est amplius spe-
cies leprosum assumens. nobis
appeat. Si primum verum non esset
nequaquam diceret in euangelio. In-
firmus fui et visitastis me. De hoc
dicit **Isayas**. Vere languores
nostros ipse tulit. et dolores no-
stros ipse portauit: et nos pu-
tauimus cum quasi leprosum et per-
cussum a deo. Licet in dyalo-
go sancti **Bregorii** et in alijs lo-
cis de his plura occurrant exem-
pla: non tamen quia ita promissum est
tibi dicere licet mihi noua. in no-
stris temporibus gesta. **Ca. xxx**

Henricus contractus clare-
uall monachus: cuius
memini in distinctioe prima
ca. xvi. qui ante paucos annos de-
functus est. in eadem domo quandoque in-
firmus fuit. Dic cum tempore quodam
haberet magnam infirmitatem iam
morti proximum: et nocte surgens
ad signum matutinarum: cum eundem
infirmum considerasset: sperans illum
posse durare: choram ex hoc secum
intravit. In quo dum sedendo

modicum quid dormitasset: ecce
saluator in figura infirmi affu-
it: et super pectus eius se reclinans
requieuit. **H**enricus vero de
hoc territus cum surgere vellet: do-
minus eum opescuit dicens. **H**o-
ne sine me quiescere. Ad quod
verbum expugnatus mox recor-
datus est infirmi sui: et surgens
atque infirmorum festinas illi
agomisationem reppit. Quem cum
ad terram deponere vellet. super pe-
ctus eius in modum visionis ex-
spirauit. Quod autem dominus quandoque
speciem leprosum assumat: sequen-
tia declarant exempla. **Ca. xxi**

Nobilissimus princeps **The-**
obaldus Comes **Capa-**
me. de cuius opibus misericordie
in vita sancti **Bernardi** abba-
tis clareuall mira leguntur. tan-
te humilitatis erat. ut etiam prin-
cialiter tuguria leprosum visi-
taret. Ad huc venit. qui illius
in carne viderunt. Dabatur autem
ante quoddam suum castellum leprosum
quendam manentem. ante cuius do-
miculam quotiens eum attingit trans-
ire. de equo descendit. et ad illum
intrans postquam pedes eius lauit:
elemosinam dedit et abiit. **P**robre-
ue tempus idem leprosus comite
ignorante defunctus est et sepul-
tus. Die quadam comes iterum
via illa transiens. moritur ante

Octaua **distinatio**

tuguriū sibi notū venit: descen-
dit dicens. **O**portet me visita-
re patrem meum: **I**ntrāsque nō le-
prosum: s; in leprosi forma et
habitu cōtemplatus est dñm.
Cui cum consueta opa miseri-
cordie impendiss; a tanto deuo-
tius quanto inspirabatur a vi-
sitato foras hīlaris exiuit. **C**ū
q; suis dixiss; gaudeo me vide-
re leprosum meum. **R**ñderūt ei
quidam. **D**omine sciatis eum
p certo dudū eē defunctū: a in
talī loco sepultum. **R**d vbi cō-
perit pñceps pñssimus exul-
tauit in spū eo q; videre ei; q;
ministrare meruerit pñcia
liter quem multo tēpe in suis
mēbris veneratus est. **U**t autē
dominus **I**hesus tāta humilita-
tem tantū pñcipis etiā in pñ-
ti remuneraret aut verba sua ve-
ra ostender; que dixerit. **Q**uic-
quid vñ ex minimis meis feci-
stis mihi fecistis: se illi exhibe-
re dignatus est. **A**udi aliā visi-
onem: ista adhuc excellencia
rem. **Ca. xxxii.**

1208.
V. m. fra.
Lib. 10.
Cap. 47.

Eodem tempore quo here-
sis **A**lbienſiū pullulae ce-
pit: cōtigisse dicitur qd narro:
Erat in regno **F**rācorū episco-
pus quidam etate iuuenis: s;
magne religionis. **R**ominis e-
ius siue dyoces ei; non memi-

De diuersis **visionibus**

Hic tante fuit pietatis: miseri-
cordie: ac humilitatis: vt equi-
tans in via meminem leproso-
rum sibi occurrēciū sine elemo-
sina preterir; . **S**epe etiā de eq;
descēdit a pñtentes pñmēs nū-
mīs māibus illorū tū xpi ga-
lophilacō immissis: atq; de oscu-
latis: itez ascēdit a pñssit. **D**ie
qdā dū p stratā publicā iccede-
r; leprosi qdā sec; viā stās in
agro voce rāucissā vt sui misē-
clamauit. **E**t ei aspēus ei; tā
horrid; a qī a lep tā corrosus:
vt ocul; hūan; nō sine cruciatu
illū inspice poss; . **Q**uē vt scūs
eps vidit mīa mot; mor de eq;
rūta añ illū currēs optulit ele-
mosinā. **A**d quē leprosus. **N**ō
sūt in necrī nūmī tui. **C**ū enī
eps rñder; qd ergo vis ut faci-
ā tibi; **I**lle s; bñxit. **U**t putredi-
nē hui; ifirmitatis mee abster-
gas digito: ostendēs carnem
clarā de naribus pñdē; ma g-
mī horrozis atq; fetoris. **Q**uā-
tū vir beatus xpi amore succē-
sus māu tergēt. **C**lamauit ille
dices. **C**essa cessa: aspitate digi-
torū tuorū tolerāe non valeo.
Cūq; adhibēt ptē camisie sue
q; de pāno fueāt satis s; bñli fili
clamoē phibit. **T**ūc eps. **S**i
pati nō potes manū: si nō pānū
delicatū: vñ vis ut abstergat;

Affidit leprosus. Nihil aliud
paciar preter linctōne lingue
tūc. **M**ox ad illud verbū lucta
nō modica dñi cepit in corde
pōnēdā inter grām a naturā.
illa ut fieret vltēta ista contra
dicte. **S**ed grā dei cooperāte
a naturē vim faciente. lingua
apōsūt. a p muscā elephā
tinā lūxit. **Q**uia res. **M**ox de
naribus eius qui leprosus vi
debat gēma preciosissima lap
sa est in os episcopi. **E**t ut oñ
deret se eē **C**hristū. qui ad pro
bandā episcopi virtutē se finx
erat leprosu. in ocul eius glori
ose celos ascendit. a qz eius dē
glorie pnceps futurus eēt ep̄s
ascēdēs repromisit. **D**ominūs
Beuardus abb noster rediēs
de capitulo gnali. hxc nob re
tulit. asserēs recēt fuisse gesta
Apollonius. **Q**uid est grā
coopans. **C**esari. **D**uplex
est gratia dei. opans. p quam
ep̄s tñ bonū voluit. coopans
per quam illud pfect. **P**oterat
antistes iste venerabil merito
dicere euz scō Jacob priarcha
Vidi dñi fatie ad fatiē a salua
facta est anima mea. **A**pollo
nius. **M**agna sunt que dicis.
Cesarius. **V**t autē nō solū
iore duoz h a triū testū stet
ōme verbū. **A**ddā terciā visi

onem duabus hñs nō iparē:
h forte iudicio tuo propt op⁹
maiorē. **C**arrrū

In Salbergense ecclia
ia; a multo tpe religiosi
existerut episcopi. ex quibus
vnus. nescio vtz hui⁹ q nūc
est. siue eius qui an eū fuit pre
decessor eēt infirmorū; seu lep
soz lares studiose etiā qñq; p
semetipsum visitauit. **D**ie qua
dā tuguriolū quoddā intrans
a leprosum vt ei visum est homi
nem in ea lecto decubante; ac
gementē repiens. si aliqd vel
let requisiuit. **C**ui cum ille re
spōderet corp⁹ **C**hristi desidero
ep̄s festinus abiit a attulit ori
qz leprosi q valde horrid⁹ vide
batur. euz cautela q potuit im
misit. **I**lle vero ad cōprobādā
āntistitis fidē anq; masticā h eu
charistiā. nauleā simulauit. a
euz fetidissimo vomitu quod
sumplerat reiecit. **E**piscop⁹ v
ro territus manibus mēto ei⁹
suppositis. eiectas recepit inuē
dicias. quas statū in os mittēs
sumpsit ob honore sac̄menti.
Postea cū eūdem leprosoz visi
tare vellet a nō inuenir. **D**cūz
est ei a circumstantib⁹. qz mē
totpe in eadē domūcula nullus
habitā h leprosus. **E**t cogno
uit vir deo plen⁹ tū ex testio

Distinctio Octaua.

referentiū tū ex gratia ex p̄dca
sumptioe p̄cepta: q̄ **C**hris̄t⁹
ess̄: quī multis modis electo
rum suorum cōstanciam p̄ba
re cōfueuit. **N**ec dicta sunt de
Chris̄ti p̄sona. Porro de illius
resurrectōe atq; ascensione.
nulla intellexi visiones relatu
dignas: nisi solam si tamen vi
sio dici potest. **Ca. xxxiii.**

Sacerdos quidā de domo
nostra si cut ipse mibi re
tulit: cum āno preterito in sac
tissima nocte pasche staret ad
matutinas: finito duodecimo r̄n
sorio: a p̄mno **T**e deum lauda
mus incepto: tantā circa se sen
sit fragrantiam aromatum. a p̄
tantā moram ut miraretur q̄d
ess̄ vel vnde esset. Cui cogitaci
ones sue dicebant. Non est ali
unde odor iste aromaticus: nisi
ex p̄sencia sanctarū mulierū
de quibus tota nocte cantatū
est. Quia vnerūt cum aroma
tibus ut vngerent. **Im. xxxv.**

Dum resurrectio passioe
dignior sit: quid ē q̄ tā
te reuelaciones h̄ntur de illa a
tam pauca de ista. **C**esari⁹
p̄mo hoc ascribendū est hu
militati **C**hris̄ti. ne videatur ia
ctanter manifestare ea que e
git gloriose: a sup̄primere illa
que ptulit ignominiose. **D**eim

De diuersis visionibus

de q̄ nullū est sacram̄torū: q̄s
tam efficax sit diuini amoris
incentiuū quomodo obproba
passionis. **A**postolus dicit se
mibil scire nisi. **I**hesum **C**hris̄tū
et hūc crucifixū. **E**rgo **C**hris̄ti
passio: eius fuit lectio. **O** quā
tum legere desiderabat. **J**ob in
libro passionis **C**hris̄ti: q̄ndo
dicebat. Quis mibi tribuat au
ditorem: vt desideriu meū om
nipotēs audiat: a libru scribat
ipse qui iudicat: vt in humerō
meo portet et circūde illum: q̄si
coronam mibi: liber vite x̄ps
est: sc̄dm **J**ohannem signacu
lis signatus: in quo vt ait pau
lus est salus vita et resurrecti
o nostra: quem apostoli cum
magna gloria miraculorū qua
si coronam portauerūt p̄ vniū
sum mundū. **Q**uem cū p̄mo
optulissent scienti litteras id ē
iudeo: a respiciē illum tanq̄
signatum: optulerūt illi nesci
enti litteras sc̄licet gētili. et cū
illū intelligē n̄ poss̄ exposuēt
ei sic **P**hilipp⁹ eunuch⁹. **L**ibz
hūc x̄ps ip̄e sc̄psit. q̄ p̄p̄a volū
tate pass⁹ ē. **I**n pelle siq̄dē corp
is ei⁹ sc̄pte erāt l̄re m̄iōēs et m̄
gre p̄ liuidas plagas flagello
rū l̄ze rubre a capitales p̄ infir
m̄s clauorū puncta a v̄gule p̄ pū
ctōē sp̄iaz v̄n pell̄ ead p̄p̄ h̄at

in duplici persecutione pumicata
colaphis a sputis cretata aru
dine lineata. **A**pollonius. Pau
do me cum fratre didicisse: quod ig
norauit. **C**esarius. Dicat tibi
nunc aliquas visiones spiritus
sancti. **A**pollonius. Peto ut
prius expedias de spiritu sancto
et si sit differentia inter ipsum et
spiritum quem Christus in cru
ce emisit. **C**esarius. Hoc fa
ciam ipso adiuvante: et hoc quoniam
to expedio si potero. **C**xxxvi
Spiritus sanctus deus est
tercia in trinitate persona
a patre filioque procedens eternali
ter. ipse substantialem. eius de
sapientie atque potencie. **V**nde
in psalmo. **V**erbo domini celi fir
mati sunt et spiritu oris eius om
nis virtus eorum. **Q**ue spiritus san
ctus a patre procedat. dicit fili
us. **N**on enim vos estis qui loqui
mini: sed spiritus patris vestri
Item qui a patre procedit. **Q**ue a
filio procedat. testis est aposto
lus dicens. Misit deus spiritum
filii sui in corda nostra. **I**psa etiam
spiritus sanctus ubi vult spi
rat. scilicet multiplex. **V**nicuius sub
til. modestus. disertus. mobilis
incomquinatus. certus. suavis
amans bonum: actum quod nihil vetat
benefacere. humanus. benignus
stabilis. securus. omne habes

virtutem omnia prospiciens: et
quod capiat omnes species intel
ligibiles. mundus. subtilis. **C**uius
varia dona cum apostolus enu
merasset. sic concludit. **N**ec autem
omnia operatur vnus atque idem
spiritus diuidens singulis prout
vult. **I**nter hunc spiritum scilicet
et eum quem Christus in manus
patris moriens commendauit
tanta est differentia quanta inter
creaturam et creatorem. **N**am spiri
tus ille anima Christi intelligi
tur que a corpore eius separata est
per mortem quod de spiritu sancto
dicere nequeas est. **A**pollonius.
Sub quibus speciebus spi
ritus sanctus solus principia sua mor
tibus manifestare. **C**esarius.
Duas tamen species repio manife
stiores: scilicet quibus in nouo te
stamento visus est. **I**n columba
visus est super Christum. **I**n
linguis igneis super apostolos.
Nec hoc sine causa. **S**eptem enim
naturales virtutes habet colu
ba que auis est simplicissima
per quas dona spiritus sancti
designantur. **I**n igne calor est et
splendor et spiritus sanctus ignis per
amorem: illuminat per scientie ope
rationem. **A**pollonius. **P**etitioni
mee satisfactum fateor per senten
cias nunc precor ut si aliqua no
sti exempla subiungas. **C**esarius.

Distinctio Octaua

Q nostris tēpibus in colūba
et igne visus sit. verissimis tibi
pandā exēplis Ca. xxxvii

Dum dominus Hermān?
abbas eēt in clauistro: et
in sollemnitatibus iterim dum
chorus. Te deum laudam? de
cātaret circuiret ad fratres cō
monendos. atq; scdm consue
tudinē in chorū conuulorū di
uerteret. Henric? cōuersus cu
ius memini in distinctiōe quī
ta ca. v. vidit columbā cādīdā
de cruce que erat sup altare cō
uersorum. in vertice ipsius des
cendentem. Vbi multum quie
te sedebat: donec circuitis vniū
sis de choro exiret. Tūc auolās
reūsa est sup crucē. p̄no vero
expleto cum incipet leōnē euā
gelii cā: eadē auis sacratissima
volauit sup quā dā columnā
analegio primam: illic sedens
et auscultans: sacre q; lectioni
aurem diligentius adhibens.
Qua plecta: rursū rediit ad
crucē. Et testatus est idē con
uersus sepius in festiuitatibus
se eandē visionē vidisse. Quo
tiens inq̄t chorū conuulorū intr
uit: et corā alci p̄fide ut ei mo
ris est inclinauit: mox colūba
p̄dcā crucē deserēs capiti ei? in
sedet. In q̄ statū tm̄ creauit stre
pitū percussione alarū: tantū

De diuersis visionibus

splendore m̄toe alarū: ut ab o
mibus potuiss̄ audiri: et ab uni
uersis videri: si illis datum fuiss̄
audire vel uidere. Apollonius
Puto cōuersū hūc eundē fuisse
qui uidit sup caput nouiciū:
cū in monachū benediceretur
colūbam: sicut dictum est i di
stinctione prima capitulo ter
cio. Ca. xxxviii Cesarius

Dum i eadē domo mōchus
quidā iuuenis euāgelii le
get: i ouētū p̄dcūs Henric? co
lūbā cādīdissimā sup caput ei?
descēdē uidit illic q̄te refidētē
usq; ad finē euāgelii fucāt enī
idē mōchus ibi hospes et tā tōe
uite: ut tāta grā dign? habere
tur. Processu t̄pis cū fecis fuiss̄
sacerdos: eundā mōcho ex fratri
bus eius sacerdos quidā secula
ris dicebat. Ego frequenter ui
deo colūbā sup caput illi? mō
chi. quādo missas celebrat. Nō
tū puto eū aliq̄n misse ei? int?
fuisse corpe s; spitu. Est ei uir re
ligiosus multas h̄ns reuelacō
nes a deo. Apollonius Quid
sciendum est de huiusmodi
colūbis? Cesarius. De hac
questionē quantum potui ex
pediui te i distinctiōe sc̄ba ca.
quinto: loquēs de sac̄ote forni
cario: cui colūba sac̄mētū alta
ris tulit et p̄ p̄mitetiā restituit.

Signū est aduentus spiritus sancti colūba // Si nihil fuisset diuinū in p̄dictis colūbis: etiā alij eas vidissent. **Apollomius.** Hoc satis credibile est.

Cesarius. Quā autē spiritus sanctus etiā in igne p̄ncipia sua; quādo q̄ manifestat. Audies in distinctione nona ca xxxiij. Quia iā plures visiones tibi retuli de Christo: quas dā etiā de spiritu sancto. vñā tibi adhuc dicaz de sancta trinitate. **Ca xxxix**

Non ē diu q̄ quedā san-
ctimonialis cordis nostri
dū in quadā die dominica ad
p̄mā staret: et chorus psalleret
fide Athanasij: illa de myste-
rio sume trinitatis cogitās: mēte
excessit. In quo excessu tāta ei
fuit reuelata de illa summa et
na trinitate. vt suo cōfessori il-
la siue modū eius de; visionis
explicare nō possit. Ecce sic copi-
ose dñs visioni nostre odelcen-
dit. Ipse est quē Jacob in som-
nis vidit inmixtū scale. Angeli
vero ascēdentes siue descēdentes
sunt ceteri ut dñs est: ordies
ciuiū celestiuū: descēdentes nob̄
apparēdo et ascēdentes se nostris
visibus strahēdo. Ipi enī sūt
Christi corpus et membra. **Apollomius.** Quia similitudines
Cesarius. Similitudinem

tibi dicā satis manifestā. ca. xli.

Q Apud Christi de? caput
ecce Christi? Oculi Chri-
sti sunt āgeli. sep̄ facies patris
vidētes. aures eius patriarche
legē dei audiētes. Nares Chri-
sti sunt ap̄l̄te que futura erāt
p̄cul odorātes. os eius ap̄sto-
li qui a b̄ ipso viderūt et audie-
runt mūdo predicātes. Barba
Christi sunt martires. fortitu-
dinem mētis quā barba desig-
nat in suis tormētis oñdentes.
Vl̄era Christi sunt cōfessores
verbo et exēplo infirmos nutri-
entes. **V**ent̄ eius virgines et
otinētes fructuū carnis castita-
tis amorē an̄ponentes. De hīs
sp̄sola dicit in cāticis cāticorū di-
lecto. **V**enter tuus eburneus
distinctus saphiris. **E**bur qđ
frigidissimū est designat virgi-
nitatē. **J**acinct? vero quā aerei
coloris ē p̄fectionem viduālē.
Apollomius. Dñs non inu-
tiliter p̄missis precor vt de sin-
gulis ordinibus si quas nosti
sbūngas visiones. **C**esari-
us. Hoc lib̄s fatiā et hoc p̄mo
de āgel. **Ca. xli.**

Q Not sunt ordines ange-
lorū? **Apollomius.** No-
ue; angeli. archangeli. virtu-
tes. potestas. p̄ncipat? dñaco-
nes. chori cherubim et seraphim.

Distinctio Octaua.

Dicuntur autē angeli id ē nū
cij qz diuinam voluntate; sug
gerendo nobis nūciant. Cui
libet hō habet āgelum sibi a de
o deputatū ad custodiam. ab
hora natiuitatis vsqz ad diem
mortis quorū ministeriū quā
tum sit hominibus necessariū
qbusdā tibi pādā exēplis. xlii.

In Francia virginem quā
dam religiosam a inclu
sā Sathanas gūissime per sti
mulū carnis calaphizauit. Illa
nesciens vtutem infirmitate p
fici iugiter cū multis lacrimis
deū rogauit. quatenus eius pi
etate a tā immūda temptacōne
mereretur liberari. Cui cum di
e quadam oranti angelus do
mini apparuissz visibiliter dix
isszqz. Vis ab hac temptacōne
liberari? Et respondissz illa. Vo
lo domine vlt. celestis nūciū
subiunxit. Dic versiculū istum
psalmi. Cōfuge timore tuo car
nes meas. a iudiciis enim tuis
timui a libereris. Angelo vero
recedēte vel pocius disparētē.
Illa versiculū cecinit a mox tē
tacio cessauit. Nā res fugato
spiritu fornicaciōis statim ac
cessit spiritus blasphemie a q
tāto forcius quanto periculosi
us temptabatur. Cepit enim
dubitare de deo a fide Christi.

De diuersis visionibus

ana Tūc magis q̄ prius mōsel
cordiam diuinam inuocans se
a tam nefanda temptacōne libe
rari cum lacrimis orauit. Tūc
angel⁹ domini scdo ei apparēs
ait. Quomodo habes modo so
ror? Respondit illa. Nūquā pe
ius domine. Et angelus putas
te posse viuere sine temptacōne.
Necesse est vt alteram istarum
habeas. Elige quam volueris.
Ad qd virgo respondit. Domi
ne si sic necē ē eligo p̄mā tem
tacionem. licet enim fuerit im
mūda. humana tñ erat. Ita ve
ro quam nunc patior prozofus
dyabolica est. Cui angel⁹ dic
versiculū istum. Feci iudiciū
a iusticiam nō tradas me calū
niatibus meis a liberaberis. Qd cū
fecisset p⁹ āgeli discessum blas
phemie spiritus eam deseruit.
a stimulū carnis recepit. **A**
pollomius. Quis tibi āgel⁹ vi
detur iste fuisse? **C**esarius.
Ei⁹ vt puto p̄p⁹ q̄ illā maluit
i carne tbulai q̄ nō mēri. Tem
taco ei custos ē hūilitatis a ma
teia excende virtutis vgmib⁹ a
eis q̄ n̄ pccauerūt ianis gl'a atqz
supbia iportūioēs eē ofueuerūt.
Qm solite scī āgeli sibi cōmis
soz opa bō ofiderēt vt deo illa
rep̄sentēt sequens sermo de cla
rabit. **Ca. xliii.**

Conūsus quidā de Herm
mērode cuiusdā eiusde
domus Būgie magister erat.
vir bonus ac disciplinat⁹. Iux
ta hūc cū exiret ad opē manu
um siue ad negocia dom⁹ sue:
alius quidā simplex conūsus
āgelū domini ābulantē frequē
ter vidit. Qd̄ eū retuliss⁹ dñō
Hermannō abbati suo. refen
ti rñdit. Rūia visionem retu
lissi nūq̄ āgelū de cetero vide
bis. Qd̄ ita factū est. **A**pol
lomius. Non videtur mihi frat
iste deliquisse si sibi diuinitus
reuelata abbati p̄po manifesta
uit. **C**esarius. Satis putō
q̄ nō absq; aliqua cordis iac
tancia ouersus visionē; eādē
rectauerit. Et q̄ hoc abbas cō
siderauit. qd̄ futur⁹ estimabat
p̄dixit. Erat enī vir prudēs a liā
t⁹ an cōuersionē; scōz aposto
rū in Colonia decan⁹. **C**esa
rius. Cū quilibet hō duos ha
beat āgelos vt dicis sibi depu
tatos bonū ad suggerēdu; bo
nū. a malū ad suggerēdu; ma
lū quid est: q̄ tā facile homis
volūtas angelo malo consētit
ad pecūm⁹. Est ne bono in cōfi
liis efficacior a ad vīm inferen
dā valētior. **C. Ca. xliij.**

Item homo hēat angelū;
bonū ad custodiā; a ma

lū; propter exercitiū neuter
tñ illoz volūtatī humane vīm
inferre val; vt propter illius
cōsilij; violenter inclinē ad
bonū; siue ob hui⁹ suggestō
nē; trahat ad malū. Contulit
deus hominī libez arbitriū.
Apollomius. Quid est liberū
arbitriū. **C**esari⁹. Facultas
volūtatīs a racōis qua eligit
bonū assistēte grā. malum
vero desistēte grā. Liberū dicit
propter volūtatē que libera ē
a sine necessitate arbitriū p̄p̄
racōnem que ea que volūtas
appetit arbitrat⁹ a discermit.
Et licet racō sepe volūtatē seq̄t
ad peccati cōsensū; nūq̄ tam
approbat malū. Q̄ vero volun
tas tā p̄na est ad peccādū cau
sa s̄best. Dabet enī dyabolus
duos satellites ecia; se crudeli
ores quibus illa impellitur fo
mītē scilicet caris quē scriptu
ra vocat tyrānū; a mūdū. Ca
ro cōcupiscit dyabolus concu
pita incēdit. mūdus incēsa ne
extinguant se obijcit. Ex pecca
ti fomite multa oriūtur vicia.
dyabolus multa sibi assumit
s̄b̄idia. mūdus innumerabilia
offert oblectāmēta. Ecce cur⁹
a equites regis. **S**prie. i. dy
abolus missi ad capiendu; De
ipsū. i. iustū; a quibus visis

Octaua **d**istinctio

id est in circuitu tuo consideratis si
clamaueris cum ministro **D**e
lysei. **D**eu huius domus mihi quod
faciemus vix prophetica tibi rati-
deo. **N**oli timere plures enim no-
biscum sunt quam cum illis. **A**peri
oculos et vide. **D**abes intra te
rationem contra carnis fomitem;
circa te angelos contra diabo-
lum. turbam contra turbam.
Et ecce inquit mons plenus equo-
rum et currum igneorum id est
custodiam. non vnus sed mul-
torum angelorum circuitus. **D**e
lysei id est hominis elci. **C**ontra
carnis incentiua oppone virtu-
tes naturales. **D**abes super hec
omnia gratia in diuinam. que
mox ut menti tue si in peccatis
fueris infunditur carnis incen-
tiua restringit: dyabolum retundit.
mundi gloriam tibi in odium
vertit. **N**ot etiam scias quod quidam
facimus sine instinctu vtriusque
angeli. **Q**ue si bona fuerit am-
plius in eis in eremur. **S**i ma-
la plus demerem. **A**pollonius
Satis de hijs expeditus sum.
nunc quod residuum de visionibus
angelicis nosti mihi manifestes
Cesarus. **Q**uod animas si-
bi commissorum deo representent
ex hoc quod sequitur potes probare. **rlv**

Lib. 8. c. 3.

Proor Christina de Vol-
müsterne scimpnalis in

De diuersis visionibus

Burgiseus in superioribus me-
nim tate fuerat perfectionis ut pro-
sens vita ei esset in tedio et mors
in desiderio. **T**empore quodam
quadragesimali cum se in pri-
mo pascha putaret esse mortu-
ram mente excedens rapta est in
locum amenissimum haud dubi-
um quin in Paradisum. **I**n quo
vidit altare miri decoris et ante
altare multe reuerencie personam
cuius pulchritudo inestimabilis
erat nimis. **Q**uam cum interrogasset
quid esset vel cuius officium esset. **E**go
sum archangelus qui preseto a-
nimas ante dominum. **E**t illa. **N**um-
quid domine et animas de ordi-
ne nostro presentas? **E**tiam
inquit. **O**mnium in ordine tu-
o bene viuencium animas mo-
nachorum videlicet conuerso-
rum et sanctimonialium ego pre-
to ante deum. **E**t adiecit. **N**on mo-
morieris sed in proximo pascha
Quod ita factum est. **P**ani cum
per aliquot dies egrotaret et pe-
ne quotidie communicaret in agoni-
a posita viaticum sibi dari pe-
cunt cum quo nondum plene
masticato spiritum reddidit
celo. **C**um esset adhuc in pre-
dicto mentis excessu venerabi-
lis vere beata virgo **C**hristi-
na vidit super altare mitram
magnum decoris pendentem.

octaua
ab angelo
cuiusdam
Cuius
capituli
angelus
Cesarus
Paradisum
In quo
vidit altare
miri decoris
ante
altare multe
reuerencie
personam
cuius pulchritudo
inestimabilis
erat nimis
Quam cum
interrogasset
quid esset
vel cuius
officium
esset. Ego
sum archangelus
qui preseto
animas ante
dominum
Et illa. Num-
quid domine
et animas de
ordine nostro
presentas?
Etiam
inquit. Om-
nium in ordi-
ne tuo
bene viuencium
animas mo-
nachorum
videlicet conuerso-
rum et sancti-
monialium
ego pre-
to ante deum
Et adiecit.
Non mo-
morieris sed
in proximo
pascha
Quod ita
factum est
Pani cum
per aliquot
dies egrotaret
et pe-
ne quotidie
communicaret
in agoni-
a posita
viaticum
sibi dari pe-
cunt cum
quo nondum
plene
masticato
spiritum
reddidit
celo
Cum esset
adhuc in
predicto
mentis
excessu
venerabi-
lis vere
beata virgo
Christina
vidit super
altare mitram
magnum
decoris
pendentem.

Et cum requirer; ab angelo quod futurum esset de anima cuiusdam sacerdotis quem specialiter diligebat cuius tunc recordabatur respondit. Cum obiciet mihi haec capitulum eius inscriptum an domini illum representabo. **A**pollo mus. Quem putas angelum istum fuisse? **C**esari? sanctum Michael; qui ut dicit auctoritas prepositus est paradisi. Ceteris enim angelus diligentior est circa genus humanum. Unde in Daniele legitur fuisse princeps filiorum israel. Vnde est quod suarum memoriarum in terris haberi voluit ut ab hominibus de quorum salute sollicitus est agnosceretur diligenter et obsequiis veneretur. **A**pollonius. Quid si in aliquo loco sibi deputato minus veneratur? **C**esarius. Ibi et minora eius beneficia experientur. Ita ut aliquando etiam principaliter inde recedere videatur secundum testimonium subsequenter visionis. **C. Ca. xli.**

Eo tempore quo dominus Theodericus Coloniensis archiepiscopus qui ad huc superest castrum in Budinsberg edificauit sacerdos quidam religio sus a Colonia rediens cum motu iam dei nominis propinquasset sanctus Michael; archangelus in specie bene nota de eo in vici

num monte qui Ströbge dicitur in quo memoria est petri principis apostolorum alis extens volare conspexit. Eodem tempore homo quidam Theodericus nomine de villa prima cuius vxore ad ecclesiam properas. De predicto monte capella; cum reliquiis quas sepe viderat super Ströbge per aerem duci vidit. Ambo illam viderunt et vix hodie testes sunt ambo tante visionis. Si mihi minus credis interroga dominum; Wilhelmum sacerdotem in Ströbge qui se ab ore illorum qui huc viderunt audiuit se testatur et dicit tibi. Habebat enim adhuc sanctus Archangelus in Budinsberg velut alii dicunt in Vuudinsberg ecclesiam nominis suo consecratam. Et cum esset mons idem fortis satis ad munimen provincie bene sit nullus tamen in eo castrum edificare presumpsit. quia hoc non posse fieri ob predictam memoriam ab incolis referebatur. Predictus vero Theodericus huiusmodi verba non attendens castrum in eo edificans antequam muros eius perfecisset depositus est. Nec miror si ab eodem castro angelica recesserunt subsidia cuius omnia edificia pene ex usuris cuiusdam iudei quem prefatus episcopus ceperat sunt constructa. **Am.**

Distinctio Octaua.

potens sanctus Michael eorum animas in exitu ab inimicis defendat. Audies in distinctioe xij. ca. v. Non solum beatus Michael cum ceteris celestis milicie exercitiis fideles protegit cum moriuntur sed etiam in presenti ab hostibus visibilibus. Ca. xlvii.

Non est diu quod sex milites templi in vicinia sarrache non hora quidam canonicam prostrati dicebant. Ex inopinato paganis superuentibus cum illi surgere vellet et fugere. magister eis inuicem ut iacerent. Mira res. Ut rex celestis ostenderet quantum ei magistri fides et discipulorum obediencia placeret angelos suos misit a quibus infidelium turba turbata est quidam capti plures occisi. Cumque eos quod angeli vinxerant templarum comprehendissent. et illi dicerent ubi est exercitus quem dudum vidimus a quo capti sumus et occisi. Runderunt. Non necesse habere? veniunt nobis in auxilium quando non indigemus reuertuntur in tabernacula sua. Intellexerant enim sanctos angelos illos fuisse quod ipsi videre non potuerunt qui laudantibus deum semper assunt. ipsosque custodiunt. Ipsi reuera sunt castra dei qui Jacob cum timore reuertenti in terram suam venerunt in aux

De diuersis visionibus

illius. Fueruntque ei ut dicit scriptura obuiam angeli dei. Quos cum vidisset ait. Castra dei sunt hec. Hoc miraculum cum recitatum fuisset regi Philippo in castris cum rediret de obsidione Colonie. respondit. Certe si habuisset legem pone in ore. ego psalmum reliquisset et fugissem. Nec dicta sunt de visionibus angelorum. Porro de visionibus patriarcharum atque prophetarum pauca dicere habeo. quia rarius sanctis noui testamenti apparent. Apollonius. Que sit causa illius raritatis. qui etiam fuerint patriarche. qui prophete. et quare sit dicti precor ut edisseras. deinde si quas nosti visiones. de illis subiungas. Cesaris. Quanto breuius potero de requisitis te expediam.

Capitulum. xlviii.

Patriarche sunt viri iusti et gloriosi cum quibus locutus est deus. Abraham scilicet Isaac et Iacob alijque plures qui illos tempore et precedebant et sequebantur. Dicuntur autem patriarche quasi patrum principes eo quod alijs facti sint via recte credendi et norme bene viuendi. Horum successores extiterunt prophete et ipsi viri magni et incliti qui christi sacramenta et ecclesiam si qua

alia futura erāt tā pspicue pū
dēt a pōdixerūt ac si oculi eorū
corpeis fuissent obiecta. **Vñ**
quidā illoz dicebat **Non faci**
et dñs verbū sup terrā qđ nō
pō reuel; seruis suis pphētis. p
phete fuerūt. **Isayas. Iheremi**
as Ezechiel. Daniel a duo dē
pphete. qui etiā ea que pūde
rūt vel predixerūt scripto per
petuauerūt **Vñ** dē pphete dicti
sunt vidētes vel significantius
pphete dicūtur quasi pphētēs
vel quasi porro fantes. i. a lon
ge. **Quare** autē rariū aplis
fue martirib; nob; appareāt
cā eē videtur qđ respectu iā dē
rū ordinū modica a pene nul
la ē eorū memoria apud ecclā;
lūoz. **Preci** vero in natalicijs
illoz solemnisant a ideo forte
sep; ill; appēt. **De scō** **Iohāne**
baptista cuius memoria cele
bris est p vniūsa ecclā aliq;
visiones s; b; ungā Ipse est em
nouissimū pphetarū; a pl; qđ
ppheta. **Ra;** lex a pphete teste
dño vsq; **Iohāne. Ca. xlii.**

Inclearuallemonachus
quidā inuenis est etate
Iohānes nomine mir; dīcōz
sācti **Iohānis** baptiste In die
siquidē natiuitatis illius ē na
tus a ob hoc a parētib; **Iohs**
weatus. **Supra** reliquos sā

ctos illū diligit a quociens ali
quid ad ipm ptinēs psallitur
vt ē cāticū patris ei; **Zacharia**
rie. ibi vci pēitus n; pāt. **No**
cte quadā cū idē cāticū in cho
ro cātaz; a vctū; fuiss; ad illū;
versiculū **Et tu puer ppheta al**
tissimi vocaberis ac sacerdos qđ
dam stās in choro oppōito flā
mā de capite eius surgē vidit.
Vocatur em **Viūlhelm;** ēq;
sacerdos religiosus cui multa
ditūmēt; reuelātur. **Cui** dñs
matutinis dñm **Pygez** prio
rez adiit. a qđ de fratre **Iohā**
ne viderit exposuit **Quem** sta
tim vocauit prior dicens. **Dic**
mibi bone frater **Iohānes** qđ
cogitasti in laudibus. **Rñ** icho
atū ē cāticū. **Bñdict;** dominus
deus israhel. **Cui** ille rñdit **Cre**
dite mibi domie ego cogitauī
si eēs in celis vox tua nūq; rau
tescer; **Et** semp deū laudāēs cū
āgelis. **Et** prior. **Quid** habu
isti in corde infra istū versiculū
Et tu puer ppheta altissimi vo
caberis. **Ad** qđ itez rñdit **Ita**
accēsu; est cor meū in hora illa
ad memoria; scī **Iohānis** bap
tiste quem valde diligo vt vir
me capere possem p gaudio **Et**
cognouit prior qđ flāma eadē;
signū fuiss; vctmētissimi amo
is de corde adolescentis in celū

Distinctio Octaua.

ascendentis. Anno preterito visio hec a predicto priore clare uallis priori de clauistro recitata est a quo ego illam didici.

Capitulum. l.

*Irmyardis
et Hildegun-
dis de Stu-
ba.
1221.*

Retulit mihi domia Irmi-
gard magistra de insula
sancti Nicolai anno preterito
cuiusdam sanctimonialis bene sibi
note miram dilectionem erga pre-
dictum domini precursorem. Plus
omnibus sanctis illum dilexit.
Nec suffecit ei de illo cogitare
illum obsequijs et oracionibus
honare consorziis illius pro-
gatiuas predicare. quoniam etiam ad
petendam eius memoriam uisificaretur
de eius annunciacione natiuitate et
gaudio pntu. Irata siquidem fue-
rat et ideo uisibus persequi studuit
quicquid de illius sanctitate legeret. Ose-
tiam personas seculares cum quibus
loquebatur monuit. et rogauit ut
liberos suos Iohannem uel Zacharia-
riam nominarent scias uero Elisabetha
Cumque mortua esset Iohannis monachus
de clauistro eam uisitauit. Scies
quod eius affectus etiam sanctum Iohannem ait
Watertra cum fueritis defuncta que
te missas uoluis ut prius eam per
aia uia per defunctis a de sancto Iohanne
baptista. Ad quod illa sine omni de
liberacione respondit de sancto Iohanne. Cum
quod ad extrema peruenisset oppressa
sorori sibi seruienti ait. Vade

De diuersis visionibus

soror super solarium et quiesce mo-
dicum. Quod cum fecisset et le-
ui sopore quiesceret huiusmo-
di uocem per somnum audiuit.
Quid hec iaces sanctus Iohan-
nes baptista inferius est cum sorore
re. Dilige gaudere. Hec illi nomen erat.
Ad quam uocem sanctimonialis ex-
pressum neglectis uelutibus in
camisia descendit et iam illam ex-
pirasse inuenit. Circa quam tam
suauissimus odor erat ut non du-
bitaret illic adesse presentiam sancti
Iohannis qui animam sue dile-
ctricis cloris sociaret angeli-
cis. Narrauit mihi etiam aliam vi-
sionem ista adhuc iocundio-
rez quam sibi a magistra domini
qua uisa est dicebat esse recita-
tam.

Capitulum. li.

De sanctimonialibus fuere
et adhuc sunt ut puto i-
littere moasteio dyoces. Tre-
uerens ex quibus una speciali-
ter diligebat sanctum Iohannem
baptistam. Altera uero sanctus
Iohannem euangelista. Que quod
ciens conueniebant inter se de
illorum maiestate contende-
bant. Ita ut magistra quandoque
uix posses eas opescere. Illa omnia
dilecti sui privilegia in medium pro-
nebat. cui ista sui dilecti proga-
tiuis valide satis obuiabat.

Postea quadañ añ matutias sc̃a
ctus Iohānes baptista sue di
lectrici in sōnis apparēs sic ait
Soroꝝ noueris sc̃um Iohānē
euangelistā mibi equalem eē
Quāq̃ hō castior fuit illo men
te similē a corpe virgo. Ipsum
Christ⁹ ad apostolatū elegit
ipm ceteris apostolis plus di
lerit. ipi gloriā sue tñsfigura
tionis oñdit. Ipse beatissimus
in pectore Ihu i cena recubuit
ipse morienti astitit ipi virginē
Christus virgo matreꝝ virgi
nem omendauit. Ipse ceteris
euangelistis altius volans et
oculos mētis in rotā diuinita
tis plenius defigēs: euāgeliz
uum sic exorsus est. In princi
pio erat verbū a c̃. Scripsit et
apocalipsum quia mibi in cele
stibus figuris obscurius est.
Plurima etiā pro Christo pas
sus est tormenta flagella feruēs
oleū. exilia. Ecce propter ista c̃
alia multa sua priuilegia eq̃l
mibi est. Mane ergo wceꝝ so
roꝝ tuā añ magistrā a p̃cides
ante p̃des illius pete: vt igno
scat tibi q̃ toties eaꝝ exacerba
stimei causa. Que ad sig̃ matu
tialia expergefata de tā clara
uisione cogitare cepit. Dictis
vro matutinis cuꝝ se altera so
pori dedisset sc̃us Iohēs euāgeli

Ista p̃ visu affuit a s̃b sensu ṽbo
a hōꝝ suā allocutus ē dilectri
cem. Soroꝝ scias beatū Iohā
nem baptistā lōge maioreꝝ eē
me. Inter natos mulier⁹ teste
Christo nō surrexit maior illo
Ipse p̃p̃tata plus q̃ p̃p̃tata.
Ab āgelo est annūciatus a ste
rili matre cōtra naturā ocept⁹
in vtero supra naturā s̃ctifica
tus. in heremo sine omī peccato
conūlat⁹. Qd̃ de medici non
potest qui lucris im̃p̃ans int̃
seculares secularis secularit̃ vi
xi. Saluatoreꝝ queꝝ i vtero og
nouit int̃ turbas ad se venien
tem digito demonstrauit a in
iordanis sacris manibus bap
tisaui. Ipse celos vidit ap̃t̃s
patreꝝ audiens in wce filiuꝝ vi
des in homine spiritum sanctū
in specie colūte. Tandē p̃ iusti
cia martirisatus est. Ergo me
maior est. Vnde hodie wcare
debes sororeꝝ tuā añ magistrā
tuā a p̃sternere te p̃dibus
illius. Sicq̃ eā rogare vt tibi
ignoscat. q̃ totiens illam erat
basti me cōtenciose p̃cursori
domini preferendo. Mane sin
gillatim ad magistrā w̃munt
quid viderit exponunt. Tunc
simul se p̃sternētē a abinuicē
ut eis iussum fuerat w̃m̃am po
stulātes mediāte matre sp̃uali

Distinctio **O**ctava

reconciliatae sunt. monete illa
ne de cetero de meritis factorum
ostenderet quod soli deo nota sunt

Apollonius. **B**atis me edi
ficat tanta in supernis civibus hu
milis. **C**esarius. **N**ulla
quantum ex presenti visione col
ligere poteris in regno celorum
primorum est contentio quia illic
teste apostolo omnis euacua
tur prelatio. **N**oc tamen scias
quod sicut ciues superni visitant cum
multa consolatione se diligentes
Ita quicquid in uocatione et pla
gis se contempnentes.

Capitulum. liij.

Anonicus quidam erat
in ecclesia Brunensi. qui fre
quenter cum sodalibus suis mo
niales in dicta kirchen solebat vi
sitare. **N**ec erat in eadem visita
tio aliquod religiositatis humi
tas et periculum animarum. **Q**uo
ciens enim cum oportebat intra
re claustrum. per monasterium quod
in honore beati Petri et sancti
Iohannis baptiste dedicatum
est transibat erecto collo nec v
na quidem vice coram altari
bus caput inclinans. **N**octe quidam
venerabilis baptista in somnis
illi apparens et toruo vultu in eum
respiciens sic ait. **E**t tu inique
torques per oratorium meum transi
ens nunquam aliquid mihi exhi

De diuersis visionibus

buisti hominis ut saltem vel una
vice euicem flecteres coram alta
ri meo. **L**euans quod pedem tam va
lide trussit eum in ventre ut tam
exterioris increpationis quam ex doloris
tensionis euigilaret. **A**b illa. n.
hora cepit infirmari et paulatim
intuscescente ventre per dropicum fi
eri. sic et vadens donec inuale
cente morbo moreretur. **E**t si vis
scire Iohannes est nomen eius. forte
ex hoc ipso scis amplius turba
bat quod ipsa nomen eius equiuo
cacio in reuerencie cordi eius in
presserat circa ipsum. **A**ppo
lonius. **C**um maior sit perfectio
patrie quam vie quid est quod sancti
tam dure suas iniurias vindic
ant. **C**esarius. **N**oluntas
comprehensorum sic diuine vo
luntati unita est ut non possint
aliud velle. nisi quod illum noue
rint velle. **V**iatores vero pro
inimicis tenentur orare. illique
diuine iustitie consentire. **M**er
curius martirius iulianum iam cum
christo regnans occidit qui
in via forte pro occisoribus su
is christum exorauit. **A**ppo
lonius. **P**lacet quod dicis. **S**ed
quid queso quod sanctus bap
tista quo nullus maior est inter
natos mulierum dicente id do
mino nostro Iesu Christo ta
ta ludibria passus est in morte

ut consilio adultere ad petico-
ne saltatrici occideret. **Ce**
sarius. **U**t nullius iustitiam
abhorreretur. Ad huc enim idē
marim? apertur; in suis reli-
quijs ludibria expit. // **capitulum.**

Non ē diu q̄ quidā mer-
catō terre nostre mare
transiens cū brachijs sancti Jo-
hannis baptiste in eius hospi-
tali vidisset a desiderasset intelli-
gens custodē reliquiarū quan-
dā procarī femina. Sciensq̄
nil ē qd mulieres huiusmōi a
viris nequeant extorquere ac-
ceriens illā ait. Si feceris me
habere reliquias sancti Johā-
nis baptiste qd ē penes custo-
diam amasq̄ tui cētū quadra-
ginta libras argenti tibi tradā.
Illa oblata; pecuniam sitiens
hospitalario cōsēsum p̄bere re-
cusavit donec sacū brachium
obteneret. Qd statim negotia-
tori tradidit a p̄dictū pondus
argēti recepit. Cernis quantū
ludibriū. Sic olim caput sā-
cti Johānis ab Herode p mer-
cedē saltacōmistraditū est lasci-
ue puellae ab illa datū matri
adultere. Ita hoc tēpe brachi-
um eiusdē datū est p munere
formicōis ab hospitalario
nō min⁹. Herode malo: turpi
femine a ab illa veditū merca-

tori. Qd ille nō terre sic. **Herodias** h purpurā iuolues ad vl-
timū terre pene fugit ad ciui-
tatē **Bruminge** que sita est in
itroitu **Frisie** puenit domū in
ea opauit i quadā eius colū-
na brachiū occultans valde
ditescere cepit. **Die** quadam
sedete eo i taberna cū ei quidā;
diceret ecce ciuitas concremat
et iam incēdiū appropinquat
domui tue. Ille rñdit **Domui**
mee n̄ timeo bonū ibi reliquū
custodē. Surrexit tñ a domū;
intrauit in qua dū colūnam in-
motā cōsiderasset ad tabernam
rediit miratibus cunctis que
nam cēt cā tate securitatis. In-
tro gatus de custode dom⁹ sue
cum p ambages rñdisset hoc
ipsum cōciues notare intellex-
isset. timens ne forte sibi vim in-
ferrent brachiū extrahens cui-
dam incluse custodiendum cō-
misit. Que secretū celare nescies
ciudā depositum p̄didit. a ille
ciuib⁹. Qui statim reliquias
tollentes a ad eccliam deportā-
tes depositori cū lacrimis sua
repetēti durius rñderūt. Que;
cum interrogassent cuius san-
cti essent reliquie se nome; ne
scire dixit nolens eis illas pro-
dere. **Ex** dolore tñ ciuita tem de-
serens a pauperiem incurrens

nō multo post infirmat⁹ ē gra-
uissime. Qui cū mori timeret
cui⁹ eēnt reliquie. ⁊ qūo illas
optinuiss⁹ cōfessori suo patefe-
cit. **Q**uod ubi cōptū est ciuib⁹
theca argentea et deaurata
gēmis q⁹ p̄ciosis ornatam ad
similitudinē brachij fecerūt. in
ea reliquias reponētes. **E**go
aū bienniū idē brachiū vidi et
est pelle ⁊ carne stitū vidi ibi
⁊ crucē puā aureā reliquijs re-
fert⁹ frederici p̄atoris q⁹ p̄dco
hominī cū brachio data fuerat.

Appollon⁹. **C**ū sancto Jo-
hanne sanctorū nemo credat⁹
eē maior quid est q⁹ nullū sig-
nū legit⁹ fecisse in vita sua. **C**
Celarius **V**t dñs ostenderet
sanctitatē non cōsistere in sig-
nis s⁹ in bona vita. **P**ost mortē
enī bonis signis claruit innūe-
rabilib⁹ ⁊ magnis. **P**redicti ve-
ro ciues reliquijs sancti Johan-
nis timētes retro altare fecerūt
domūculā ex talib⁹ satis firmā
in cui⁹ cacumine noctib⁹ sancti do-
mī dormire fecerūt. **S**ub quo p̄
ma nocte sic domus cōquassa
ta est vt nō puū ei horrorem i-
cuteret. **S**ecunda vero nocte
dormientē excussit i pauimen-
tum illū proñtiens. **C**ūq⁹ vn⁹
expotentibus de ciuitate infir-
maretur ⁊ **T**heodericus eccle-

sie illius sacerdos ab illo roga-
tus brachiū in domū eius detu-
liss⁹ ac denudat⁹ tam brachiū
q⁹ purpurā cui fuerat inuolutū
reperit recētī sanguine infectum.
Hec mihi ore suo retulit. **S**a-
cerdos ab eodē brachio modi-
cū carnis p̄cādens cū illā in ma-
nū occulte deferr⁹ tātū sehit ar-
dore; ex eo ac si ignitū carbonē
portaēt. **M**ulta siquidē signa
ac sanitates p̄ easdem reliqui-
as in illa fiunt ciuitate meritis
sancti Iohannis baptiste

Capitulū. liiij.

Et enī apud nos dens
molaris ⁊ magnus eius-
dem p̄cursoris tria habens cor-
nua qui qualiter ad nos deue-
nerit ⁊ quid p̄ illū apud nos
opat⁹ sit dñs tibi r̄citabo. **C**ūq⁹
vastata fuiss⁹ ciuitas ostātino
politana a cruce sigtis. ⁊ diu
si diuisa diripuiss⁹ **H**enric⁹
miles de **V**lme inter reliq⁹as p̄-
ciosissimas etiā iā dictū dentē
sancti Iohannis tulit de eccle-
sia sancte **S**ophie. **Q**uē repa-
trians in tm̄ dilexit vt i castro
suo oratoriū edificaret. ibi eū
condere volens i altari. **Q**uod
ei germana eius magistra in i-
sula sancti **N**icolai propter af-
fectum quem habuit et hab⁹
erga domum nostrā dissuasit

1220.

1190.

120
pant
con
ra

Et tunc persuadere non potuit. Qui
 post breve tempus a Duerno
 de Bonlat capto spe oronū
 nostrarū iussit eum nobis transmi-
 ti. Rex autē dā socrum predicti
 et nobis in somis onsumē qd qd
 cito deus veniat ad locū nostrū
 veniat esse liberandū. Qd ita
 factū intellexim⁹. Rāz p̄or no-
 ster p̄ quem transmissus est in
 flumine Remi illi bñficio max-
 imū evasit piculū. Henric⁹ co-
 mes Beynenf bñs milite; ho-
 nestū h̄ mēte captū cum eo ad
 nos venit speras illū tū virtute
 reliquarū tū bñficio orationū
 nostrarū posse saluari. Qui de
 te sacratissimo figtus et tactus
 tā celestem virtutis ei⁹ fēcit ef-
 fectū vt vix ad iactū baliste de
 monasterio p̄grediēs se sana-
 tū gratularet. Est enī vt supra
 dixi magn⁹ et fortis et tāto ma-
 gis ad curādas ifirmitates va-
 lidus quāto min⁹ in mastican-
 dis cibis delicatis est v̄sitatus.
 De dicta sint de p̄ph̄is. De apo-
 stol⁹ vero qd ordinē p̄pheti cū se
 quūtur tpe aliqua tibi s̄būm
 gā visiones. **A**pollon⁹. Pri-
 us v̄lo mibi exponi q̄re a Chri-
 sto apostoli s̄b duodecimā nu-
 mero sint electi et quāē aposto-
 li vocati. **C**esarius. Vtrūqz
 nō absqz magno sacramento

factū. **C**. Ca. ly.

Sic dicit euāgelia Chri-
 st⁹ ascendēs mōte; voca-
 vit ad se q̄s voluit quos et apo-
 stolos nominavit. Apostolus
 interpretat⁹ missus: teste Chri-
 sto qui ait. Nō est apostolus
 maior eo qui misit illū. Bene
 autē duodecim sunt vocati q̄ alijs
 mīsteia fidei p̄dicaret qz duode-
 narius numer⁹ ostat ex quat-
 trib⁹ vel ex ter qater. Ad hoc
 ergo duodecim sūt electi vt per q̄
 tuor ptes mūdi mīssī fide scē tri-
 nitatis oībus nūciarēt et credē-
 tes ad vnā gloriā eterne beati-
 tudinis vocarēt. Duodecim apo-
 stoli duodecim sunt fig celi. xij m-
 ses an. xij hore diei. xij stelle in
 corōa sp̄se. Christ⁹ vero celus
 est. annus eternitatis ē. lux est.
 corōa scōz est. Apostoli xij sunt
 filij Jacob. i. Christi. xij fontes
 deserti. xij lapides in veste p̄tifi-
 cali. xij panes p̄p̄ositionis. xij
 lapides altaris xij lapides de
 iordane sublati. xij boues sub-
 eneo mai. xij fūdamēta celestis
 iherusalē. **A**pollon⁹. Dñs
 vtiliter p̄missis nūc scōz ordi-
 nem s̄bnectas visiones. **C**e-
 sarius. Licet sancti apostoli p
 visionē mltis appareant et mlti
 ta p̄ eos miracula q̄tidie fiant
 de paucis tñ pauca tibi refera;

Distinctio Octaua

sed quantū ad exemplū suffi-
ciencia. **Ca. lvi.**

Onsuetudo est maxime
prouicie nostre matrois
ut tali sorte speciale sibi aplm
eligāt. In .xij. candelis .xij. apo-
stolorū noīa singula in singul
scribūtur q̄a sacerdote benedi-
cte altari simul imponūt. Accē-
dens vero femia cui⁹ nomē per
candelā extrahit illi plus cete-
ris a lōris a obsequiū ipendit.
In hūc modū cū q̄da; matro-
na sanctū Andree extraxisset et
nō ei placuisset reposita cādelā
aliū habere voluit h̄ itez idem
occurrit. Quid plura? Tandē;
traxit sibi placētē. Cui cū mul-
tū exhibuisset obsequiū p omēs
dies vite a ad extrema pueni-
ens cēt moritura nō illū h̄ bea-
tū Andree sibi assistē vidit. En
inquit ego sū ille despectus An-
dreas. Ex quo colligit q̄ non
nūq̄ sancti etiā vltro se ingert
hūane deuotioni. Qntū beat⁹
iste apostol⁹ se inuōntib⁹ suc-
currere valeat sequens narra-
tio declarat. **Ca. lvij.**

Erat duo iuuenes. iuxta
eccām sancti Andree hī
tātes qui p suis mercacōibus
remotas puīcias petere sole-
bant. Tempe quodā cū profe-
cturi essent in Norwegiā frat

De diuersis visionibus

Reynerus möchus noster tūc
canōic⁹ sū Andree in Colōia
sicut ipse mibi retulit quiq; so-
lidos illis dedit petēs vt ex eis
cōparēt pellē vrsi albā quales
regio illa gignit ad sūstrato-
riū coraz altari sancti Andree.
Et cū fecissent a reuerterēt
tanta cōta est i mari tēpestas
ut oēs mitterēt in despacōnem.
Hoc idō factū reor ut dñs apo-
stoli sui virtutē ostēderet. Re-
cordati vero predicti iuuenes
pellis sancti Andree otra pro-
cellas intuescentes vltosq; fre-
mentes illā cū fide leuauerūt a
ecce dñs apli sui meritis que;
de mari vocauit suffragātib⁹
impauit mari a ventis a facta
est in ipsa hora tñquillitas tā
magna ut omēs qui i nauī erāt
mirarent⁹. Reuertētes vero co-
loniā denarios reddiderūt. pel-
lē beato Andree gratis offerē-
tes collati nō inuēores bñficiū.
Quis qdā de **Ca. lviij.**
traiecto istiori cū filio ad
sacētū Jacobū pfcūs ē. Accidit si-
bene memi ut in qdā loco hos-
pes ei⁹ nescio qd p dēt a suspi-
cōez de eo hñs furtū illi corā iu-
dice citatis imponēt. Quo negā-
te a dñte de⁹ nouit a sacēt⁹ Ja-
cobus testis est me nunquam
fuisse furem neq; furis sociū

verbis iudex non credidit si
speciā in a innocēte; dānavit.
Videl filius patrē dānatū nec
aliqd ei pdesse frim testimōia
flēs a ciulans dixit ad iudicē;
Rogo vos domine qm̄ intui
tu di a sancti Jacobi me suspen
datis: patre meo dimisso. Ego
enim in a innocētia; illi. Cui
flētib; a instācia tādē iudex vi
et patrē absoluit ipm̄q; su
spendit. Pat' vero tristis nimis
cū soris pcedēs a limina beati
Jacobi visitās. ipm̄q; p anima
filij supplicās. Postq; ad locū
suspensionis rediit ait fratribus
Ecce fratres fili; meus p recoz
ut paululū subhistatis donec il
lū deponā a sepeliā. Audita vo
ce patris rōdit. Bñ venias pē
adhuc em̄ vivo Depōit; ab eo
a interrogat; que nā eēt cau
satāti miraculi ait. Sanct; Ja
cobus apostolus ab ea hora q
hunc patibulo appensus sum.
vsq; nūc manib; suis sustēta
uit me. Nō esuriui nō sitiui nī
hil doloris fēsi nec vnq; meli;
mibi fuit oib; dieb; vite mee
Statimq; piter ad beatū. ppe
rātes apostolū fili; ut votū; su
um soluer; pat' ut grās repen
dēt. icolumes reuēsi fūt i ciuita
tē Traiectēsem. Et ē idē miracu
lum in eadē ciuitate sicut nob

retulit **V**uillhelm; monach;
noster ibidē canonicus. valde
celebre atq; notissimum. **A**
pollomius. Stupēda sūt que
dicis. **C**esarius. Referā tibi
aliud miraculū de sancto Tho
ma apostolo: meo iudicio ma
i; isto. **C**a. lix.

In villa que dicitur Ho
lēbach miles quidā ha
bitauit nomine Berard;. Hu
ius nepotes adhuc viuunt a
vix aliq; in eadē repitur villa
quē lateat miraculū. qd de illo
dictur; sum. **D**ic sanctus Tho
mā apostolū tā ardēter dilige
bat tā specialiter pre ceteris sā
ctis honorabat ut nulli paupi
in illi; nomine pteenti elemosi
nam negar;. **M**ulta pterea p
uata fūicia ut sunt orationes
ieiunia a missar; celebracones
illi impēdere osueuit. **D**ic qdaz
deo pmittēte omiū bonorū; im
mic; dyabolus ante ostiū mili
tis pulsās sub forma a habitu
pegrinū in nomine sacti Thōe
hospiciū petiuit. **Q**uo s; omi
festinacone intrōmisso cū esset
frigus a ille se algere simular;
Berardus cappā suā furratam
bonā satis q se tegeret iens cu
bitū trāsmisit. **M**ane vero ei;
is qui pegrinus videbatur nō
apparēt a cappā q; sita nō fuisse

*vide infra
lib. 10.
cap. 2.*

Distinctio Octaua.

inuenta vxor marito irata ait.
Sepe ab huiusmodi trutta
nis illusoribus vestris non ces
satis. Cui ille tranquillo ani
mo respondit. Noli turbari.
bene restituet nobis hoc dam
num sanctus **Thomas**. **D**ec
egit dyabolus ut militem per
damnum capere ad impacienci
am puocaret. et apli dilconez
in ei⁹ corde extingueret. **S**ed
militi cessit ad gloriam qd dy
abolus pparauerat ad ruinam
et inde ille amplius est accesus
vnde iste confusus est ac opun
ctus est. **N**a puo emenso tēpe
Berhard⁹ lmiā beati **Thome**
adire volens cū eēt in pāctu po
situs circulū aureū in oculis vx
oris in duas ptes diuidēs eas
qz corā illa cōiūgēs vnā illi de
dit et alterā sibi reseruauit di
cēs. **V**nic signo credere debes.
Rogo etiā ut qnqz annis redi
tū meū expectes qb⁹ expletis
nubas cui volucis. **E**t promisit
ei. **Q**uī viayadens longissima
tandē cū magnis expēsis maxi
misqz laboribus puenit ad ci
uitatē sancti **Thome** aposto
li. **I**n qua a ciuibz officiosissi
me est salutatus et cum tanta
caritate susceptus ac si vnus il
lorum esset eisqz notissimus.

De diuersis visionibz.

Braciam eandē asseribens bea
to apostolo oratorū eius itē
uit et orauit se vxorem et oia
ad se ptenencia illi cōmendās
Post hec terminū sui rēminiscēs
et in eodē die quiquēniū cōple
tū considerās ingemuit et ait.
Deu modo vxor mea viro alte
ri nubet. **I**mpedierat deus iter
eius ppter hoc qd sequit^r. **Q**uī
cū tristis circūspiceret vidit p
dictū demonē in cappā sua deā
bulantez. **E**t ait demon. **C**og
noscis me **B**erhard⁹. **N**ō inqt
te cognosco s; cappā. **R**ndit il
le. **E**go sū quī in nomie aposto
li hospiciū a te petiui. et cappā
tibi tuli p qua et valde punit⁹
sum. **E**t adiecit. **E**go sum dya
bolus et preceptū est mibi vt
antēqz homines cubitū vadāt
in domū tuam te transferam eo
qz vxor tua alteri viro nupsit
et iam in nuptijs cum illo sede
at. **T**ollens eum in parte diei
ab india in thxutoniā; ab ortu
solis in eius occasū transfuerit
et circa crepusculum i curia ppa
illū sine lesione deposuit. **Q**uī
domum suam sicut barbarus
intians cum vxorem propam
cum sponso suo vidisset com
medentem propius accessit e
aqz aspiciente partem circuli
in cūphum mittens abcessit.

Quod ubi illa vidit mox extraxit
a parte sibi dimissa; adiuuans
agnouit eum suum esse matrem. Sta-
tiq; exiliens in amplexus eius ruit
vix suum. **B**erardus illi eepcla-
mas spolio valedicens. **Q**ue-
ritur Bernardus? illa nocte p bone-
state secum retinuit. **E**cce tam in-
bre qm in p dicto miraculo satis
penditur quantum beati apli di-
ligentes se diligant atq; gloifi-
cet. **A**pollonius. Non miror
fidilicentes se diligunt cum sup-
dicum e de scō **A**ndrea q etiam
se cōtempnēti fēie ad diligendū
ingesserit. **C**esarius. Sicut
supra onfuz e de sancto **J**ohan-
ne baptista sicut apli diligen-
tib; se penā impēdūt. Ita suos
cōtemptores qnq; pūiūt. **A**-
Apollonius. Da exemplū. **C**-
Cesarius. Prius de sancto **B**ar-
tholomeo pmittā vnū miracu-
lū dēinde qd petis sibi ungā exē-
plum. **C**a. lx.

In monte sancti saluato-
ris iuxta Aquasgram nu-
per inclusa quedā defuncta est
qm̄ suas reliquias etiā den-
tem habuit sancti **B**artholo-
mei apli. **N**ec cū sciss; sacerdos
qui ei missas celebrabat euzq;
postulass; a illa nō anuiss; re-
cessu; minabat nisi saltem me-
diā ei ptem donar. Illa vero de-

tem multū diligens a sacerdo-
te carē nolens vt diuideret cō-
sensit licet inuitissime. **M**ira-
res. **M**ox ei vt sacerdos cultel-
luz dēti supposuit ac si denuo sā-
ctus pateretur guttat; de illo
sanguis erupit. **Q**uo viso sacer-
dos territus ē dēteq; incluse di-
misit integrū. **E**go vero eūde;
dentē āno preterito vidi apud
sanctimoniales i porreto. **Q**-
qnq; apli cōtempnētes se pu-
miant ecce exēplū. **C**a. lxi.

Matrona quedā spālem
aplm habere volens cū
eo modo quo sup dictum ē de
sācto **A**ndrea p candelam bea-
tum **J**udam vt puto extraxiss;
irata retro cistā candelam euz
nomine iactauit. **V**olebat ei
habere vnum de nominatis a-
plis vti ē sanctus **J**ohannes e-
uangeliista siue beatus **J**aco-
bus. **C**ui nocte in somis appa-
rens dure satis corripuit conq-
rens se ab ea otemptum a p?
cistā; indigne plectū. **N**ec sic q-
euit donec verbis addite sunt
plage. **I**ntegro enim anno le-
cto palitica decubuit. **A**pol-
lonius. **L**ic; sic p sortes aplos
eligere? **C**esarius. **S**orte
Matthias apostol; legit; ele-
ctus. **N**on tamē ideo ē electus
vt alijs anponeretur s; vt per

Lib. 8.
cap. 56.

1022
eū duodenarius p iudam dimi-
nutus suppleret. **P**uto tamen
ab eadez elcōne huius modi sor-
tes descēdisse. **A**udiui Coloniē
quendā lītū sacerdotē palā in
ecclesia reprobāē tales elcōes
Omnēs inquit apli eque sūt
sancti et idcirco omēs a nobis
eque honorandi. **R**ed si alicui
illorū specialis honor est exhi-
bendus beato Petro p quem r-
gio nostra cōuersa est ad fidēz
illi iudico eē impendendū. **I**psū
speciale apostolū nobis crīst-
destinauit. **B**eatus vero herib-
tus et successor eius peregrin-
Coloniē archiepī in ciuitate
Colonia omibz aplis vnā ec-
clesiā cōuētuale cōdiderūt in q-
bus omibz siml equalis hōz
idēqz seruiciū exhibēt. **Q**uantū
em mēantur in ecclā eadē Chri-
sto ei qz aplis digne seruien-
tes ex modico qd sequit- pote-
ris ppendere. **Ca. lxii.**

1199
Quoniam incendium illud max-
imū qd erat sub Adolpho
archiepō magnā ptē ciuitatis
Coloniē cōsupsi. **M**ulier
qdam que ecclē sanctorū aplo-
rū p sua mercede braxare osue-
uerat domū ligneā ppepositāz
habat. **C**ui cū icēdū ex vicis do-
mibz ppinqz filia eius vasa et
suppellectilē efferre cepit. **Q**uā

ubi mater opit restitit dicens
Noli filia noli s; oia refer in do-
mū. **S**icqz clausa domo mat-
spem habēs in sanctis aplis ec-
clesiam eoz adiit sicqz orauit.
Sancti apli si vnqz vobis fide-
lit- digneqz seruiri. custodite
domū meā et vasa vrā. **M**ira fi-
des femie mira et virtus aplo-
rū **Q**ui p am ecclā ex pte cō-
cremari pmissit braxatrici sue
domū in medijs flāmis positāz
nō sine admiracōe multorū il-
lesā seruare curauerūt. **A**ppo-
lom- **V**alde honorādi sūt apli
p quos mūdus iste iudicabit.
Cesarius **D**ec in ruocat
ad memoriā ciuis cui dā dictū
fuit factū relacōne dignū.

Capitulum lxiii.

1199
In Colonia burgēs qdā
erat hō diues ac potēs **R**a-
rolus nomie pater domini **R**a-
rolī abbis qnqz vilarienf. **D**ic-
cū audiss; qz apli iudicatiū ef-
sent cogitauit itra se dicēs **P**ec-
catū graue est et lapides ancho-
rarei valde sūt pōderosi. **E**ma-
ergo lapides tales ad futuram
fabricam sanctorū apostolorū
ut cū in die iudicij opera mea
bona necnō et mala posita fue-
rūt i statem apli qui iudices
erūt istos lanci opa mea hōa cō-
tinētā imittēt et mox p pōderabit

Emit ergo natum plenam lapidibus? quos per currum portari et iuxta etiam apostolorum deponi fecit. Quia cum canonici iterrogassent quod sibi vellet per lapides illos. Runt Alii dixerunt renouanda ecclesia ista et tunc erunt vobis necessarii. Non multo post cum extenderet ecclesia: occasione ut puta eorum lapidum in fundameto positi sunt. Nec de apostolorum visionibus de causa sunt. Nunc aliquid tibi dicam de martiribus. **Capitulum 9.** Quid faciant martires: quare martires dicantur. vel quod sint genera martirum prius mihi edicas. **Capitulum 9.** Facile horum solutio est. **Capitulum 10.**

Quia non pena facit martires. Duo enim latrones Christo affixi sunt hinc inde. Unus martir effectus est propter virtutis confessionem. alteri pena sua imitatio fuit eterne damnationis. Martires enim grece testes dicuntur licet eo quod per testimonio fidei occisi sunt. Sunt autem quatuor genera martirum. Quidam occisi sunt propter solam innocentiam. ut Abel. Alii propter iusticiam. ut prophete et Iohannes baptista. Alii propter zelum legis ut septem fratres Machabei. Alii propter fidem Christi ut apostoli. eorumque successores et hii a theologia dicuntur martyres.

id est testes quod sanguis sui effusione fidei Christi subscripserunt. **Capitulum 9.** Attendunt sancti cum a nobis venerantur? **Capitulum 10.** Cesaris. Etiam adhuc enim per diuersas visiones suas manifestant moribus reliquas. ut veneratibus illas debitorum fiat. **Capitulum 11.**

Quando renouata est ecclesia. Bunen? quidam martirum corpora ex sacra legione thelloxon illic repta sunt. Ex quibus cum unum corpus integrum et preterea per alterius martiris nobis data fuisset quidam adolescenti talis de eis visio ostensa est. Videbatur sibi in somnis stare iuxta scriptum earum reliquias. Cui cum quidam diceret nosti quid in isto scripto continetur et monachus respondit etiam corpus martiris nostri. Ille se iunxit. Falleris nam vir unus et dimidiatus in eo iacet. Quod usque ad illud tempus omnes nos latuit. Tunc enim virtutis sunt eadem sacra ossa ut aqua superflua variis infirmitatibus sit medicina. Maxime tamen sanat tuores ac inflationes. Quia vero fidelibus in periculo succurrit visio subsequens declarat. **Capitulum 12.**

Anno gratie m. cc. xvij. cruce signati ex tota Alemania ac Frisia cum trecentis fere nominibus circa predictum introierunt

A. 1200
Eod. Ann.
Index Fars.
vagnum
Glemianaru

1217
Maluenda

Distinctio Octaua.

portū vlrīs tōne In quo dū p
aliquot dies morarentur plu
res naues illic expectantes ad
petitiōē. **S**eueri epī iā dictēci
uitatis a epīscōi elorenſis nec
non a tēplariorū atq; hospita
lariorū castrū sarraceno rū no
mine alkazer idest oīm carcer
obſederunt. **S**exta vero feri a
p⁹ natiuitatē beate dei genitricis
marie cōgregati sūt contra
eos q̄tuor sarracenorū reges
habētes in exercitū suo ad cen
tū milia pugnatorū. Quibus
cristiani numero minores s; si
de maiores sanctū **J**acobū bea
tūq; **V**incēciū regiōis ili⁹ pa
tronū a alios si quos poterāt
sanctos inuocātes hostib⁹ oc
currerūt. In p^{mo} vero congres
su vn⁹ regū cecidit interfecto
rū non erat numerus. plurimū
captiuati sūt. Qui cū p exercitū
ducerent a xpianīs querebāt
signa victorū asserentes cādī
dissimā acie crucis rubrē i pec
tore gerētes. suorū multitudi
nem in fugam cōuertisse. Inſu
per galee quas p mare contra
cristianos cōduxerāt celestis
illius visionis terrore sunt fir
gate. Quod peregrini audiē
tes grācias egerunt xpīsto q̄
martirū suorū auxilia eis desti
nare dignatus est de celo. **N**ec

De diuersis visionib⁹.

mihi relata sunt ab hīs q̄ cer
tamini interfuert et ex ore sarr
acenorū que dicta sunt audierē
Appollonī⁹ Est ne peccatū
cum martirū reliquīs ire ad
exquīſita nature. **C**esarius
Peccatū est si gestantes illas
nō excusauerit necessitas. **B**a
cti nō abhorrēt fetorē naturē s;
culpe. **C**a. lxxij.

Bernhardus monachus
noster tempe quodam
ante cōuerſionem nescio quo
iturus reliquias beatorū mar
tirū **J**ohānis a pauli i capsula
ad latus portabat. **Q**ueq; car
nis inuentia ad delcācōnē mo
uerent. sancti martires qz mo
tus illicitos restringē nō cona
retur p capsellā latus eius du
re satis tundere ceperūt. **Q**d cū
ille nō aduerteret a motibus
libidinosiſ quiescentibus etiā
tunhones cessarēt p horas ali
quas cū iterū titillacōes surge
rent renouate sunt a punctio
nes. **A**c si sancti suū baiulū vo
cē ap̄hetica increparent dicen
tes. **M**undare. qui fers vasa
domini. **V**asa domini sunt cor
pora sanctorū. **N**unc ē qz acbi
melech sacerdoti cum lxhtar;
pueis dauid dare panem san
ctum. dauid respondit. **E**t qd
est si de mulieribus agitur f.

continuumus nos ab heri et nubi
ulterius quam egrediebamur et fu
erit vasa. i. corpora purorum sancta. i.
munda a concubitu. Et sicut retu
lit predictus Bernardus innox
ut notare cepit penam in quantum
potuit compescuit culpam ex hoc
disces quod sanctis placeat non solum mu
dicia mentis sed et corporis. **A**pol
lomius. Quid scitis de predicatori
bus illis qui tamen propter questus
sanctorum reliquias circumferunt mul
tosque decipiunt. **C**esarius.
Sancti ad talium triumphas
indignetur dicam tibi quod mona
chus quidam de Bruuulre in
recitauit. **C**alix. lxxviii.

Quando ecclesia sua mona
chi iam dicti cenobii apostoli
are disposuerunt per quosdam sacer
dotes seculares in lingua pote
tes et ad emungendum pecunias
efficaces debet; patroni sui bea
ti pontificis. **P**icolay ad diuersas
transmiserunt prouincias. Erat enim
cristallo inclusus. Die quadam
cum predicatorum conducticij inho
neste se gerendo vas tatarum reli
quias circumferret cristallum cre
puit ac si illorum blasphemias
pontifex reuerendissimus sustinere
non posset. Quo miraculo viso
monachi debet; retulerunt neque
ad tale opus ulterius eum de mona
stio efferré passi sunt. **E**go rup

turam eius cristalli vidi. **A**pol
lomius. Quid est quod quidam
martires alijs maiora signa faci
unt post mortem. Est ne hoc
ex aliqua eminentia sanctitatis?
Cesarius. Sicut superius dixi
miracula non sunt de se ipsis meriti
sed signa sanctitatis. Quidam sancti
in vita sua multa signa faciunt
et post mortem quiescunt. Alii econ
trario quod nulla sanctitatis sue indicia
in mundo dederunt. post mortem man
culis clarescunt. **C**alix.

Beatus vero Thomas episcopus
Cantuariensis qui
nostris temporibus per ecclesiam libe
te usque ad mortem dimicauit ne
lismiracul in suis persecucionibus
coruscavit satisque de illo post oc
casionem disputatum est. Quidam
dixerunt eum damnatum ut regni prodi
torum alij martirem vel ecclesie defen
sores. Eadem quoque Parisius inter ma
gistros vetulata est. Nam magister
Rogerus iurauit illum dignum
fuisse morte: et si non tali. beati
viri ostentia iudicis otumacia
Contra magister Petrus can
tor. Iurauit eum martirem deo dig
num utpote per libertatem ecclesie tru
cidatum. Quorum questione; Chri
stus soluit cum multis et magis
illum signis glorificauit. Non ideo
tamen apostolus siue alijs magnis
martiribus in meritis preferendus?

1172
Pantaleo
nita.

est qui tanta et tam crebra miracula post mortem fecisse non leguntur. **S**imile habes de sancto Annone Coloniensi archiepiscopo. Cui cum post mortem multi detraxerent dicentes eum ecclesiarum fuisse dimembratorem et civium suorum execratorem. Dominus deus in translatione illius quante sanctitatis esset signis plurimis ostendit. **A**pollonius. Probabile est quod dicis. Aliud est quod memoris. Sepe contingit ut per reliquias sanctorum aliter habeantur et per veris falsa venerentur. Videntur tibi huiusmodi veneratores peccare an mereantur. **C**esarius. De o iudicio ignorantia in tribus excusat culpam. pietas meretur gratiam. Hoc verum esse certum est quod quandoque dominus per falsas reliquias ad honorem sanctorum quibus ascribuntur et fide de honorantibus illos miracula operatur. Verbi gratia. // ca. lxx

Miles quidam predicum martirem beatum Thomam cantuariensem ardentissime diligens si aliquid de illius possit habere reliquias circumquaque investigavit. Hoc cum audisset quidam dolosus sacerdos in cuius domo hospitabatur ait illi. Ego frenum quod domini usus

est beatus Thomas penes me habeo. et sepe virtutes eius expertus sum. **Q**ui miles audiens et ita esse putans sacerdoti precum postulata letus optulit. et frenum cum multa deuotione recepit. **D**eus vero cum nichil esset impossibile fide militis remunerare volens ad honorem sui martiris multa per idem frenum facere dignatus est miracula. **Q**ui miles considerans in honore martiris ecclesiam condidit loco reliquiarum frenum sacerdotis pessimi in ea reponens. **N**ic sit finis de visionibus martirum quod opeditio ut volens ad ordinem festio confessorum. **A**pollonius. **Q**ui sint confessores et quare sic dicti in medico postea visiones. **B**uigas // ca. lxxi. **M**onachus?

Ad ordinem confessorum pertinet pontifices abbatibus. clericis. monachi. nec non et laici. religiosi. Christum vitam ore confitentes et sine sanguinis sui effusione ad eum quem confessi sunt migrantes. **T**empore persecutionis omnes Christiani confessores dicti sunt Christum in suis tribulationibus corde et ore confitentes. maxime cum boni qui per illo passi sunt. **Q**ui per ea antoniatice dicti sunt martires et nomen confessorum specificatum est maxime ad sacerdotes domini peccatores

confessiones recipiētes quibus
data est a dño potestas ligan-
di atq; soluēdi. **A**pollonius
Qui tibi videtur maiores mar-
tires an confessores? **C**esari-
us. **Q**uestio hec soluēda ē scđ;
excessus et excedēcia licet ordo
martirū ordinēz confessorū pre-
cellat dignitate quidā tñ cōfes-
sorez quibūsdā martiribus mei-
to lōge sunt supiores. **V**n ba-
tes in pñ o **P**lus currit in certa-
mine confessor iste sustinēs q̃
martir i ctū sufferēs mucrone
fidens sanguinē. **E**cce exēplū
Certū est ordinē episcopoz;
digniores eē ordinē abbatū. at
tñ quidā abbates regales qui-
busdā episcopis gloia et hōre
maiores sunt. **A**pollonius
Cōsentio. **C**esarius. **Q**uan-
ta sit in visionib; beatorū ofes-
sorū solacio paucis tibi expli-
cabo. **C**a. lxxij.

Est quidā apud nos cō-
uersus cuius nom̃ p̃dere
nō licet vir bone ouerfaciōis
et sanctū **N**icolau; spālī; dili-
gēs. **I**ste sic ab ore ei⁹ audiui
in quadā solemnitate: infra ma-
tutias iā dictū ofessorē pontifi-
calibus indutū in choro stare
osperit. **D**e cui⁹ visione q̃ mag-
ne fuit reuerēcie tātum gaudiū
cor ei⁹ cepit vt sibi altitudi-

ne duorū p̃dū a terriā suspēsus
videretur. **N**ō solū hic beatissi-
mus pōtifex p̃fectoz visitator
h̃a miserorū in hummīs necessi-
tatibus eē dñoscit. **C**a. lxxij.

Nondū duo am̃i sunt elap-
si q̃ in villa quadā iuxta
Coloniā sicut nup̃ illic audi-
ui cū p̃terirē loco furis quidā
dēphensus est. **V**trū eēt re⁹ vel
innocēs mibi dici non potuit
Quē cū mortū adiudicatū et la-
queo collo eius iniecto in pati-
bulo appendissent. ille nullū
dolore sustinens cui⁹ iaz mortu-
us estimaretur clara voce cla-
mauit. **I**n vanū laboratis non
poteritis me strāgulaē sādus
episcopus dñs meus **N**icola-
us mibi assistit. **E**n video illū
Qd multi audientes et ita eē ex-
pimento agnoscentes putan-
tes eū innocentem ob honorez
sancti **N**icolay dēpōitū abire
p̃miserunt. **Q**uī bruuilre ad
memoriam suī liberatoris cur-
rēs grās egit se a suspendio illū
us meritis absolutū p̃clamās
Apollonius. **A**udiui ab in-
fancia q̃ sanctus **N**icolaus o-
nes episcopos misericordia p̃-
cellat. **C**esarius. **T**ante
pietatis ē et misericordie vt et
malos a morte sicut dictū ē se-
pe liberet et bonos mori desideret.

1220.

in MS.
Libre Bra
uilrensi
est aliud
miraculū
de suspēso
fol. 93.
de Anne
1084

Distinctio Octaua

Illos ut emendent. Istos ut eterna beatitudine fruantur. Reuera dissolui et esse cum Christo multo melius est. Et beati sunt mortui qui in domino moriuntur. **Ca. lxxiiij.**

Adam monachus de Luca cuius in superioribus meminimus in quadam conuentuali ecclesia Saxonie que Bucka dicitur scholas frequentauit. Cumque in cimiterio multi lateres essent repositi ad fabricam oratorium ipse sicut puer unum ex eis tulit et in eo sculpere cepit. Quod cum magister eius vidisset terruit eum dicens. Depone laterem quod excoicatus es. Ad quod verbum puer territus mori cepit infirmari. Cumque inualescente morbo ad extrema deuenisset et iam morituro data candela fuisset in manu duos pontifices beatum scilicet Nicolaum et sanctum Paternianum prefate ecclesie patronum coram se stare vidit et cognouit. Stabant autem in habitu pontificali et in claritate magna. Dixitque ad sanctum Paternianum. Beatus Nicolaus. Vis ut tollamus puerum nobiscum? Respondit ille. Non. quia in alio ordine morietur. Sicque disparuerunt. Eadem hora puer conualescens surrexit. et in grege eius quod prius

De diuersis visionibus

fuerat tunc temporis miraculum diuulgante in ecclesia est copulatum. et ad honorem tantorum pontificum. Te deum laudamus decantatum. Nec mihi ab eodem Adam nuper relata sunt. **Capitulum. lxxv.**

In villa que Leiglinge vocatur et circa duo milia distat a Colonia ante hoc septemum contigit quod dicitur super. Puer quidam simplex cuiusdam matrone illic prope pauperum. Dicitur beatus Nicolaus in terram diligebat. ut singulis diebus medietatem panis sui in horre illius pauperibus erogaret. Quod omnibus esse assiduus miam ei interpellabat. Cuius deuotus obsequijs beatus pontifex delectatus die quadam ei in agro apparere in forma et habitu venerandi senis. ait. Puer bone ministra gregem domui. Cui cum ille responderet donec adhuc nimis emane si hoc facere domina mea increparet me subiuravit sanctus. Fac quod dixi quod hodie ante solis occubitu morieris. Ad quod puer territus cum interrogaret eum. donec quid esset. Respondit ille. Ego sum Nicolaus episcopus quem spero exorare et cui per diola tua diu de consueuisti mori rem unera te. Vade ergo ad hospitium tuum et accipe corpus domini et prepara te. quia hodie ut dixi morieris.

Sicq; disparuit. Cūq; puer
cū ouibus reuersus fuisset a do
mina eius interrogasset quare tā
mae uisus esset. **R**ecitas opulit
me qm nocte moritur? hūc il
la deliras. **R**educ ergo gēgō ad
pastū qd nō morieris. **Q**ui sta
tim in scō se reclinans cū sacer
dote petuisset et ille uenisset. **A**it
ei matrona **T**imeo puer istū
aliquid fantasie uidisse. iuesti
gate ab eo diligēt quid uidet
qd habeat vel quae talia loqēt
Redū fecisset sacerdos puer ei
visionē p ordinē recitauit **D**e
cui? manib? cū coicasset hora p
dca exspirauit **E**cce in hīs du
obus pueris agnoscere potes
tis pietatē scī **N**icolay pontifi
cis **S**colare o filio sancti **P**at
riam distulit spe uite melioris
Pastorē hunc fidelē secū duxit
ad pascua eterne uiriditatis.
Apollonius. **Q**uia scūs **N**y
colaus crebrius alijs pontifici
bus in ecclīis tā in scripturis q̃
picturis repntatur uelle; si eē
posset aliqua; uidere ymaginē;
faciei illi? similitudinē per quā me
moriam ei? mētē mee tenaci? im
primere. **C**esarius. **Q**ndā
tibi quādā mirifici operis yco
nā q̃ ab eo qui scūm **N**icolau
in carne uidit fert? fōrta et ad
illius similitudinē depicta.

In porteto. **C**ap. lxxvi
monasterio qd iuxta **A**
quasgram sitū est tabula cubi
tal est ymaginē bti pontificis
Nicolay ab umbilico et sursum
in se repntās quā beatus **G**re
gorius regis grecie filius et ce
nobij eiusdē prim? abb atq;
fundator illuc aduerit **D**icitur
eadē fuisse yco quā barbarus
sicut in miraculō sancti **N**icolai
legitur tulit et ad custodiā sui
thelonei posuit cui? occasione
ad fidē cōuersus est cū sua per
didisset et cetera ymaginē eadē re
cepisset. **P**lurime p eā virtutes
facte sunt maxime impregnā
tib?. **T**pe quodā cū ad domū
cui? dā honeste matrone i ptu
laborātis fuisset deportata et cō
tra eā ad parietē suspēsa. ea ho
ra q̃ ptū edidit. ne parietē q̃si
attēder; cūctis qui aderāt intui
entib? tabula se uertit. **E**st at
ei? dē ymaginis facies oblōga
et obesa mltē gūitatis et reue
rēcie i frōte caluicies capilli tā
capitis q̃ barbe eādēde camici
ei. **P**up vero mōchis cēdētib?
scimoniales ordinis nostri cū;
tabula locū recepūt **A**pollo
nius. **S**atis me edificat hūili
tas bti huius cōfessoris qui se
supi? cibatu gloriatur i pane
paupis pastoris. **C**esarius.

Distinctio Octaua

Quis maior Christo qui in iudicio dicturus est. Esurui et dedistis mihi manducare. Nullus. Quantum vero Christo eiusque beatis confessoribus elemosina placeat ut qui valenter huius qui faciunt illam in periculis succurrat ex sequenti visione demonstrabitur.

Capitulum lxxvii.

Magister Iohannes decanus Aquensis cum scolais esset tam grauius tempe quodam infirmatus est ut confessus et inunctus nihil ei nisi mors superesse videretur. Cui cum materia rapta esset in cerebrum solus iacet in excessum venit viditque homines sibi ignotos intrare qui lances quas manibus portabant cum lignis breuibus et quadratis ante ipsum ponebant. Stantibus eis ex vna parte lectuli contemplatus est introire tres inclitos confessores sanctum videlicet Martinum thuronensem et sanctum Bodehardum episcopum Wilshehemensem beatusque Berwardus qui eum ex parte altera circumsteterunt. In quorum aspectu puer Iohannes vni imponitur lancea et ligna ponderis altere. Cumque eleuata statera inuentus esset eger minus huius ponderis confessorum puerum paruum et mendicem sinui eius inposu-

De diuersis visionibus

erit. qui filii lanceam aduersam mox suspicientes lignis grauioribus appauerunt. Statimque Iohannes qui mihi visionem hanc tulit in sudore erumpens christum fecit et de eadem infirmitate cito oualuit. **A**pollomius. **R**ed scolais egredientis ponderacio vel quid pueri pauperis significet adiectio potest ignorari. **C**esaris. Puer idem valde pauper erat et despectus cuius in tantum misertus est Iohannes ut ei et panes frequenter daret et mater omnia daret. **D**ones barbaros qui eum in lancea appendebant deciones fuisse suspicor qui se morientibus se igerunt ligna pueri per carum. Que quod meritis eius grauiora videantur sancti confessorum quos sepius in pellauerat eleosinarii et lancea iniecerunt cuius beneficio adiutus est. **R**ed vobis vita humana quoniam propter eleosinas morti subtrahatur habes exemplum in vita sancti Iohannis electi modo de Petro theologonario prene in omni causa a visione. **H**inc est quod nabuchodonosor regi cum se in visione vidisset sub figura arboris ab angelo esse precipiendum. **D**aniel consuluit ut per carum eleosinis redimeret. **R**ed vero ob peccata eius ante tempus quoniam vita hominibus precipiatur. idem Daniel testis est. Cumque Balthasar predicti regis filius cum uxore et

et concubinis in uasis templi domini
in conuiuio deum irritari: uidit
contra se articulos manus scriben-
tis in pariete tria hec uerba **M**a-
ne thetel phares. **Q**uam scriptu-
ra sic **D**aniel regi interpretatus
est. Mane id est ante tempus diu-
numerauit deus regnum tuum:
et conpleuit illud. **T**ethel appe-
fuit enim statera et inuentum est minus
hominis scilicet de iusticia. **E**t quippe
cata preponderauerunt eadem nocte
occisus est diuinus et regnum eius
in edis et peris. **A**pollonius.
Plaacet quod dicis. **C**esarius.
Tres prefati pontifices aliorum tri-
um episcoporum uisum mibi
ad memoriam reuocant relatu
dignum. **C**a. lxxviii.

Bone memorie dominus
Berardus abbas clareuall-
is qui nostris temporibus fuit
cum tempore quodam uisitandi gra-
tiam peteret ad claustrum et apud reli-
giosos fratres sancti **M**athie
hospitaretur eadem nocte dictis
matutinis ecclesie scriptam solus in-
trauit et sepulchrum sancti **E**ucha-
rii **V**alerii atque **M**atthi qui **T**re-
uerorum primi erant episcopi et
nostrarum regionum apostoli deuote
satis orauit. **M**axime tam peti-
uit sibi reuelari diuinitus utrum
maius expediret in officio abba-
cie manere uel illam resignare. **C**ui

gloriosi illi tres presules in mel-
to splendore similes appa-
uerunt. **F**rater nequaquam officium
tuum resignes quia in breui cum pal-
ma martiris ad nos peruenies.
Sicque disparuerunt. **M**ane cum
esset prefecturus prepositus sancti
Simeonis cum ut secum in reditu
hospitari dignaretur rogauit
quod ei promissum. **C**umque completa ui-
sitatione rediret **T**reueri de pro-
missione satis cum penituit. uolens
iter exorare ubi prius quedam neg-
lecta in prima uisitatione sperans
sibi denuo esse reuelanda. **A**-
pollonius. **Q**ue fuerunt illae?
Cesarius. **U**bi anima sancti **M**a-
thie fuisse infra illos quadra-
ginta dies quibus sepultus fu-
erat. **Q**uid plura? **P**romissi fui
memor in domo prepositi se rece-
pit et sicut ipse procurauerat in ipsa
nocte solito maturus surgens
et matutinas decantans. monachis
relictis et consilio assumpto ad
ecclesiam sancti **E**ucharis prexit
scriptam intrauit ubi sub forma pa-
ris uisionis prefatos pontifices
videre meruit. **A**d quem sanctus
Eucharis. **N**oui ad quod ueni-
ris. **E**cce **M**aternus interroga
eum. **R**espondit fecisse rite ille. **A**nima
mea per illos quadraginta dies
fuit in paradiso et quia sciebat se ad
corpus esse reuersum mercede sibi

Vide seriem
Abraham Cam-
pensis in
XIII. Abbate.

Octava **d**istinctio

in celestibus preparata frui non
potuit. Mane ergo in officio
tuo quia per palmam martiris ci-
to nobis sociaberis. Quod ita fa-
ctum est. Nam a quodam misero
propter zelum ordinis latenter in-
terfectus est. Deinde beatus po-
tiffex adiunxit. Existente me in pa-
diso miratum est in mundo quod non
viderim. Vides quanta sit pote-
cia electe anime a corpore exute.
Si tanta vidit in terrestri para-
diso quanta putas videt quando fruitur
deus. Appollonius. Non am-
bigio quando omnia tunc sciat et vi-
deat. Si sanctus Benedictus
adhuc existens corruptibilis
ex beneficio unius anime celos
penetrans totum mundum vidit
sub uno radio solis ante oculos
suos collectum non mirum
si anima deo unita contemplantur
omnia. Cesarus Bene sen-
tis et hic de confessoribus sit fi-
nis. De visionibus vero quarum-
dam virginum aliqua tibi referam;
prius tamen de ipso ordine vir-
ginali te expediam. Ca. lxxix.

Anta est gloria virginalis
ut angelis comparet
quia qui non nubent neque nu-
bentur erunt sicut angeli dei. Hic
est quod in tabernaculo fedis ter-
cio opimento quod erat de pellibus
rubricatis quantum fuerat suppositum

De **d**iversis visionibus

de pellibus iacinctis. Per pel-
les rubecas designat martirem
quod est consummatio omnium virtutum
per iacinctas que aerei sunt co-
lores virginitas. quod ut quidam dicunt
super omnem virtutem est et angelica;
ideolet ouersationem. Virgines
sequuntur agnum; quocumque ierit
utroque pede id est integritate me-
tis et corporis. Appollonius
Ergo virgines continentibus et
coniugatis maiores sunt. Ce-
sarius Maiores sunt si opares
statum ad statum. quia dignior est
ordo virginum quam ordo coniugatorum.
Attamen in ordine coniugatorum vel
viduarum multi sunt multis vir-
ginibus in merito multo maio-
res. quia penes carnis integrita-
tem quam virtus non est. quam etiam in-
fideles habent meritum non confi-
sit si penes caritatem. Quis ergo
audet aliquas virgines etiam
sanctissimas patriarchis pro-
phetis. et apostolis qui coniugati
erant pene omnes auferre? Appol-
lonius. Quid ergo est quod sancti in-
tantum comedant virginatē? Cesarius
Ut ostendant quantum deo placeat
castitas. Nec igitur vos virginatē
sive continentia virginalem in omni-
bus pudicitia coniugal invidius
continentia vidual vnde de eos seie
quod de manu seiantis cecidit in bonam
etiam aliud fecit fructum et ceterum

Aliud sexagesimum. Aliud
centesimum. Primus debetur con
iugatis. secundus viduis et continen
tibus tercius virginibus. Et est
septimus primus tricesimus maior
centesimus. et hoc propter intentionem
caritatis. Hinc est quod beatam
Mariam magdalenam etiam in Le
tanis anposuit virginibus. ne
illam propter ruinam inferiorum vide
atur. Proueris tamen melius esse con
tinere quam nubere quod Christus qui
sapientissimus est virginitate
elegit et studium seruandae virgini
tatis per Christum. caritatis vir
tute plurimum incedit. Quia sunt
iocunde quam salutare visiones
sanctarum virginum sequencia de
clabunt. **Ca. lxxx.**

Oeneabilis Theodoricus episcopus
de Liunomia cuius
supra meminimus cum tempore quodam
sanctimonialis consecraret sa
cta Mariam magdalenam viduam
astare unus monachorum vidit
beatam vero Margaretam virgi
nibus. Inter stantes deambula
bant uicinas perstabant. coro
nas et uelamina componebant.
Erat enim tali visione dignus ut
posset vir bonus et religiosus.

In vilario. **Ca. lxxxi.**
domo ordinis nostri ad
oculos Leodiensis monachus qui
dam est Arnoldus nomine vite

laudabilis et magnus homo zelum
circa ordinis disciplinam. Dic cum
ex nimia abstinentia in tantum sto
machum suum infrigidasset ut vix ali
quos cibos reciperet primo recep
ta mox efferret tempore quodam ad
tamen deueniret defectum ut lecto de
cubitus morte minaretur. Cui
beata Maria magdalena no
cte apparet visibiliter propter
discooperito contra locum stomachi
manum misit ac delimit. Cui
ex sacre manus attactu ad hoc con
fortatus est ut mane surgens
sanus non absque magna firmitate
miraculo eorum interiret. **Ca. lxxxii.**

Recordor tamen domine Ber
trudis abbatisse de Houe
ne que satis mirabiliter per visi
onem cuiusdam sacre virginis sicut
ipsa mihi retulit sanata est. Nec
tamen pene per diuini animi uoluntati do
lore oculorum cruciaretur sanctarum
Luthildem virginem cuius memori
am eodem cenobio celebris est stu
diuit inuocare meritis eius spe
ras adiuuari. Quodam mane in
lecto suo pene ceca iacens a vigi
lans iam de camera virginis inueste ca
uida coram se stare conspexit. Cu
ius oculos cum tamen uideret quam manu
fisset continuo clare uidit et om
nis dolor illa recedente recessit.

In eiusdem sacre **Ca. lxxxiii.**
virginis altari scilicet.

Distinatio Octava.

Editu Antw.
de Gruzue
et in margine
al. Girzene.
Vide lib. 4
cap. 88.

p̄ ornatu p̄mago gloriose m̄
tiris a virginis **R**atherme lig
nea a sculpta decenter stare cō
suevit. **D**ie quadā matrona q̄
dam honesta **A**lheydis nomie
vxoꝝ v̄p̄rici militis de greque cō
iā illa cū pedissequa sua ad ora
cōnem stetit **E**rat aut̄ p̄mago
p̄ negligenciā ut puto sic posi
ta ut pene uultū totaliter ha
beret ad parietem. **Q**ue dū se
multū morose in oculis iā deā
rū seminarū verteret clamauit
famula. **V**idete dñā videte q̄li
ter p̄mago hec īgiret se **R**ūdit
illa **E**t ego video **V**iderūt hoc
ipsū et alie mulieres illic stan
tes vix annus expletus est ex
quo contigit hec visio m̄aculo
sa **A**ppollom̄? **Q**uia huius
sacratissime v̄ginis **R**atherie
ossa oleū stillare nō cessant cō
tū est illā multum eē suauē ac
m̄ericordē **C**esariū **V**irtu
tum earūde īdiciū emanās ex
ossibus eius est oleum.

Capitulum lxxxiij.

Retulit nobis dom̄? **P**ē
ricus abbas de st̄mēnu qd̄ de
osse eius dū nobis de eode; p̄t
culaz frangeret gutta olei eru
pit. **Q**uā ne super terrā caderet
vix retinuit. **S**ed quid dicam
de gutta cū ei? sacra tūba sicut
hij q̄ in īstātū de sp̄na venerunt

De diuersis visionib⁹.

testant̄ oleo sit repleta. **V**ide
rūt em̄ caput eius cū capillis a
ossibus nat̄are in oleo **D**e quo
cū a monachis loci diuisa vas
cula sacri liquoris recipient tā
nobis q̄ cet̄is religioſis tuertē
tes eade p̄ b̄ndictione diuisēt
Appollom̄? **V**elle; nūc ali
quas de nris v̄ginib⁹ scilicet vn
deā milib⁹ audire visioes que
nos ad ampliorē illarū m̄ita
rēt v̄neaciōe; **C**esariū **R**e
ferā tibi qd̄ a q̄ b̄ntib⁹ earū reli
quias terrori sint si cū illas fu
erint negligētes consolaciōi
aut̄ si habitas venerētur.

Capitulum lxxxv.

Vide Hist. S.
Vulgar pag.
671.

In folcodefrode domo or
dimis cisterciēſ q̄ in **T**hu
ringia sita ē abbas qd̄ a an
nos paucos **D**efunctus est qui
circa sanctorum reliquias sa
tis extiterat deuotus **V**nde a do
minus huiusmodi ei visionem
ostendē dignatus est. **N**octe
quadam in somnis **C**oloniā
in ecclesiam sanctarum vnde
cūmū milū virgīnū se transpo
situm vidit extra eius septa iux
quendam murum tria virgī
nū corpa sepulta itelligit q̄rū
noia sūt **T**hūmata **E**leūmata
Cristācia **M**ox **C**oloniā p̄ges
a locū reuelatū ex cūctis īdi
cijs cognoscens: abbatissam

Christi
ancia.

Fulgo
erit
ex ho
histo
rept
breu
in re
tione
Antio
Fulda

ad hunc visum exposuit et ut sibi
querere liceret quod videat petiit
et optinuit. **O**mnis est ei quidam
nomine **Ulricus** cui consuetudo
erat carum sacrum martirium
corpa effodere. **C**onductus ve
ro ab abbate cum in loco denomi
nato duos reperisset sarcopha
gos et uno aperto inter ossa
sacra petiit pulcherrimum vi
disset occupavit et tulit eumque cy
rothecae suae immisit in sinu p
ectus. **A** quo cum impediret in fo
diendo eum extraxit. super fossam il
lum ponens in loco eminenti. **S**uper
veniens quendam ex sororibus tam
curalitate quam scitatie petiitis de
lectata secrete tulit et abijt. **C**or
poribus vero effossis et in scrinio
decebat oppositis cum matre abbatis cum eis
pfectissimoppositis fuisse eadem nocte in
forma et habitu virginali illi in so
nis appentes dixerunt. **T**ecum ire
non possumus. **Q**uibus cum respondisset
quod dilectissime domine. **S**ubivit
una. **Q**uia petiit meum perdidisti
quem mihi mater mea dedit cum
de patria mea egrederer. **E**t ille
quis habet illud domina mea. **R**es
pondit. **Q**uoniam **Ulricus** sepulchrum
meum aperuit et vidisset illud cyro
thecae suae imposuit cum quod abscon
dit illud in sinu suo. **Q**uod cum ex
tractum super ingem fossa posuisset
superveniens quendam scimonialis

Fridericus nomine furata est il
lum. **M**ane ad abbatissam veni
ens ait. **Q**uid est nomen hominis qui vir
gines has effodit. **R**espondit **Ulri
cus**. **E**t adiecit. **E**st hic aliqua
domina qui vocatur **Fridericus**. **R**espon
dit ea. **E**cce scilicet. **P**eto ut vter
que vocatur. **Q**uid cum factum esset ait **Ul
rico**. **Q**uoniam corpora sacra effodisti:
petiit ibi invenisti cetera que su
per deca sunt adiungens. **R**esponde
te illo domine vox est. **C**onversus ad
Fridericum dixit. **E**t vos domina tu
listis illum. **Q**uia confitente scilicet
tulit. **R**ogo ut restituatis peti
it ne quod sine illo mecum ire renuunt.
Queque cum celeriter retulisset et ab
abbate in scrinio positus fuisset ad
monasterium suum illas deiecit in
quo cum multa gloria fuit suscep
ta et in loco honesto locata. **I**n
magna fuerat veneratio et hoc
quod diu vixit abbas ille cui se re
velauerat. **T**empore scismatis quod e
rat inter **Philippum** et **Ottone** re
ges **Romanorum** cum diversa bel
la occuparet **thuringiam** timore
illorum eadem sacra corpora cum ce
teris reliquiis et ornamentis de
portata sunt super quandam te
studinem locum secretum satis. **P**a
ce terre reddita cum singula locis
suis restitueretur scrinium cum vir
ginibus neglectum est in iam deca
testudine. **V**nde indignantes

duabus vicib⁹ thecā suam terribiliter cōcusserunt Ita ut om̃ibus posset audiri. **H**is etiā sacriste in somnis apparuerūt dicētes q̃ recedere vellent de loco in quo ita haberent cōtēptui. **Q**ue cū nō proficerēt neq; cōcussionib⁹; neq; reuelacōib⁹ in quadā nocte solemni infra matutinas ante gradū presbiterij stantes et in habitu decentissimo om̃ib⁹ appntes. **P**rimū inclinauerūt versus altare deinde more eorū qui in via sunt dirigendi se vertētes abbi et om̃ibus inclinātes p̃ quoddam ostiū qd̃ pene sup̃ clausū eāt exierūt. **Q**uas licet oēs vidissent estimabāt tamē singuli se illas singularit̃ vidisse. **D**ictis matutinis vn⁹ mōchorū ducto seorū abbe ocellus est se ante gradū hora et mō p̃dco tres speciosissas vidisse virgines. **C**ui cum respondiss̃. **E**t ego vidi vnerē alij et respōsum eis h̃c e. **C**ūq; dep̃elēdis̃ q̃ ab om̃ib⁹ vise fuissent cepit cū om̃ib⁹ q̃ona rī q̃ nā eēt vel q̃ cā foret illius visionis. **C**ui cū diūsi diūsa responderēt. **A**it vn⁹ diuinit⁹ vt puto ispiratus. **P**uto eas fuisse sacras illas ṽgines q̃ de Coloia nobis ablata tanto tēpe super testudinē talē a nob̃ neglecte

sunt. **S**tati accēdētes ad scriniū cū n̄bil in eo repissent territi abbe miserūt Coloniā ut illas reduceret. **V**eniēs vō Coloniā cū abbi et cōuētui rem p̃ ordinem recitass̃ atq; easdē virgines in locis vnde sub late fuerāt repissent abbat vt sibi redderentur supplicati totus cōuentus r̄ndit. **B**ene veniāt nobis dilectissime dōmicelle nre bene veniant. **C**erte ex quo vobiscū esse noluerūt non eas illuc remittē. **D**atūq; ei est caput cui⁹ dā alterius ṽgins cū quo tristis repēdit. **A**dhuc puto eādem. **F**riderū di⁹ viuē et vix aliqua soror est in eādē ecclesia quā tā iocūda lateat historia. **C**apitulū. lxxxvi

Sunt apud nos de eodē sacro collegio due sacre virgines etiā p̃ reuelacōes iuēte dñā Eufemia abbi q̃ ante ānos paucos defūcta est cum adhuc puella ess̃ in scolis. **D**ue ei ṽgines in somis apparuerūt q̃ sub extrema pte dormito r̄ qd̃ cellario otinuū erat se indigne iacere cōqueste sunt. **I**lla sicut puellā visum ut visū reputans tacuit. **P**ostea cū ess̃ adulta secundo ei in loco eodē sub forma et habitu speciosissimarum virginū cingulo tenus apparuerūt

Distinctio octaua

Quasi diceret Eri de loco isto
nō possumus nisi p te. Tūc me
mor prime visionis eā que po
tior videbatur interrogauit di
ces Qd est nom tuū? Rndit il
la Anastasia. Ab illo tempore
Eufemia importūe ouentui ce
pit fuggerere quatin? cellari
um vsq; ad finē dormitorij ex
cederet. dicens sine abiguitate
duas ibi virgines eē repiēdas
Pollicebatur etia; q; tres soli
cos cōibus expēs supadderet.
Acquieuit tādē cōuentus a sic
mili retulit Rembodo ouerfus
noster cui idē opus fueat com
missus; cui; tūc tota fuisse eiecta
in pñcia p dē sanctimōialis
sb fidamto mui sacri illa duo
corpa sunt repta. Quas illa p
usq; abbatisa fier; nobis tñs
milita celebrata est de eis eodē
die missa solemnit in cōuentu
Apollonius. Nō putabam
hactenus tā efficaces eē visio
nes nocturnas. Cesarius.
Sepe p ardēcia lūinaia corpa
eaz on dātur. nec tñ eade; lūi
naria ut aiūt q; videre potest
nisi corpe sit virgo. Multa de
huiusmodi visioibus Corad?
prior loci sancte Marie dicere
posuerūt. q; cā breuitatis omitto
Apollonius. Placet ne sacris
illis virgībus q; sic eaz cor

De diuersis visionibus

propter diuersas puincias diu
dūt? Cesaius. Ad hoc em se
on dēre dignantur vt in mltis
locis earum memoria habeat

Homo qui. Ca. lxxxvii
da; religiosus de ordine peregrinator.
viator; cū apd quāda; matro
nā tuiciensē hospitaret cō que
stus est illi q; dēcē ānis laboras
set p reliquis scārū vndē mī
liū virgīnū nec aliquid tamē
ex eis poss; optinere. Cui? ad
hoc cū auxiliū implorass; illa
homīnī cōpassa ecclesiam eaz
adit. sororib; p eo pces porri
gere volēs. Cūq; ad tūbā vni
us virgīnis oraret. genu lapi
di superposito q; maximuserat
apponens tentauit qd tñ fieri
posse nō sperauit. Mira pietas
sacraz martir. Mor vt imbe
cillis femina lapidē pssit modi
cū; ille cessit. adeo vt ea que in
tus erāt vider; . Que dum nul
lū adēcē conspiceret manu imis
sa q; tū voluit de ossibus tulie
dans eaviatori. Statio; lapi
de q; vix a sex viris absq; instrum
tis moueri poterat eadē qua p
us facilitate reuoluto. grās sā
ctis agēs v gīmb; . leta redijt
ad sua. Sanctozū anime licet
sepe vltū cōtemplent dñum
habēt tñ respectū ad corpa sua
n cū uiderit nos deuotos circa

illa multa in hoc delectantur.

Omnibus quidam **lxxxviii.**
de ordine nro cum ex eadem so-
cietate quedam virginum capita ad
monasterium suum deferret ex de-
uotione ea cum vino lauit. loca de-
osculans. Eadem nocte puella
valde speciosa in somnis eidem
appuuit. Oculis eiusque complexas ait
Veri quoniam caput meum lauisti tam
amicabiliter me deosculatus es
ego tibi modo vice rependam. Ille
professionem suam considerans ut
osculum puelle vitaret caput re-
traxit sicque ex eodem euigilauit.

Qui statim intellexit visionem
Appolloni. Cum in stratis
et ortis ciuitatis Colonie beata-
rum virginum undecim milium pas-
sim ossa repiantur videtur mi-
hi fieri posse vir quoniam sepe aliena-
eis ossa admisceant. **C**esari.
Retulit mihi monachus quidam
de veteri monte in quo amplius
quoniam mille dicunt esse corpora quoniam nullas
falsas inter se esse paciant reliquias.

Tempore quidam cum **lxxxix.**
pluria illic allata fuisset
corpora monachi lauerunt illa. Cumque
eadem posuissent super sedes capi-
tuli. panis mundis substratis
et siccaretur fetore intolerabili
quasi ex eis exalans omnem nares
infectit. Timens dominus **Boswyn.**
abbas fetorem eundem ex aliquo dy-

aboli ludibrio fuisse creatum ut
per eum deuotionem fratrum erga re-
liquias martirum extinguere; al-
sumptis secum sacerdotibus vestes
sacras induit cum quibus circa
ostium capituli stans sic ait. **A**d
iuuero te immunde spiritus per eum qui
veneratur est iudicare viuos et mor-
tuos et seculum per ignem ut si ali-
quid tui operis est in hoc fetore
manu festetur et annihiletur.
Desque honorem deo et sanctis
hinc. **M**ira res. **V**ir verba ople-
uerat ecce os grande equinum
cunctis videntibus de medio reli-
quiarum exiliens. ex capitulum quasi
turbine impulsu proiecitur. Cum
quod et omnis fetor extractus est. ad-
uenitque odor suauissimus. Tunc
omnes deo gratias egerunt quia dy-
abolus in suo opere confusus sanctos
suos glorificauit. **D**ec te de vir-
ginibus audiuisse sufficiat. **R**e-
feram tibi adhuc unam visionem mi-
rificam a virgine visam quam supra
dictis ordinibus equaliter conueni-
at. **A**ugustinus visiones concludat.

Arrauit in nouo **Ca. xc.**
per sacerdos quidam de saronia
in quidam monasterio cuius nomen in ex-
primere non potuit: puellam fuisse p-
uulam quam tamen festinus noctibus vigi-
liis sollemnibus interessere permitte-
batur et eisdem nondum exple-
tis ire dormitum compellebatur.

18.
de soc. f.
Vrfulu

Abbas Alde
Ergensii

Distinctio octaua

In quadā festiuitate cū mīgrā
intercio ut puto **N**octurno v
gine scapul ad exēdū impelle
ret illa remitteretur nec p fice
ret. tristis quidem exiuit hūi
chorz remanens residua pau
dire voluit. Cūq; inceptus fu
issimimus. **T**e deū laudamus
celos vidit apirā i ipos cho
rū cū cātātib; sbleuari. Qñ v
tum ē ad locū illū. **T**ibi ōnes
āgelia reliqua vidit vniūso
ordines āgeloz a singulorū;
ordīnū āgelos singulos demis
sis capitib; flexisq; geib; ma
nibus extē deū adorare simul
ōnibus pclamātib; **S**āctus
sanct; sanct; domin; de; saba
oth q trinitatē psonaz in vni
tate cēcie cōfitebātur. **S**imi
le fecerūt apostoli ad illū locū
Te gloriof; apostolorū cho
r; **E**t cū chorus incepiss; **T**e
aplxarū laudabil; numer; ō
nes patriarche a ppxte p dco
modo adorabāt. **V**enerunt a
martires in suis distīctōnib;
a i primo versiculo scilicet **T**e
martiz cādidatus laudat ex
eratus in laudē erūptēs ma
iestati p cidebāt. **I**de de cōfessio
ribus vidit a virgimib; Cūq;
extremus p m versicul; .i. **I**n te
dñe speraui nō cōfundar in eē
num de cātaretur chorus ad ē

De diuersis visionib;.

nam descendit a celū se clausit.
Puella ōnia hec vidēs a suspi
rans se tāto bono defraudata;
oculis ppijs cōquesta est. **C**ū
q; vberim fler; a mane sorori
bus cām sciscitātibus visu; di
cere nollet mīgrā ea; aggressa
est. **C**ui rñdit. **D**eus vobis ig
noscat q; tāta mibi grām hac
nocte s btraxistis a recitauit ei
visionē. **C**ui illa. **N**oli flere bo
na filia nūq; de cetero te exire
cōpellā. **A**pollom; **M**irifica
funt que recitas. **C**esarius.
Dis nūc audire octauo loco
ex hīs aliq; que visu; auditu;
gustu pcepta sunt. nec tñ p di
ctis ordīnibus ppter distācia;
inseri potuerunt. **A**pollom;
Volo ac desidero. **C**esari;
Sicut in capite huius distīn
ctiōnis pmissū est. scālā erexi
p quā hūane visiōi sancti con
descenderēt cui; duo latē duo
dixignā visionū corpale a spi
rituale. **O**cto etiā inserui scan
dilia. supmu; attribuēs **C**hri
sto. reliqua sex. sex ordīnibus
sanctorū de quib; sufficienter
dictū est. **I**n octauo autē gra
du diuīsarū rerū visiōes locato
pmo tñ cā q; visa ē de loco nro
In anteq;. **C. Carci.**
Cōuentus noster de clau
stro eiss; fuiss; dñs **B**ermān;

Hemmerode.

Distinctio Octava

lib. 7. 12.
Menolog.
(i)storia
31. maij.

nunc abbas loci sancte Marie
tunc simplex monachus in clau
stro. nocte quadam per visum ante
gradum presbiterij sibi stare vi
debatur et datus est ei in manu
crucifixus ut fieri solet in emissi
one alicuius conuentus. Stabant
et circa eum viri candidati. Vidit
etiam in choro fluvium limpidissi
mum qui per utrumque chorum fluebat
et in eo navi. Quam conscendens
cum tam rapidissimum esset cursus
eius ut navis in vna columnarum
impegiisset nisi per thronum eius in
dustria fuisset auersa. non stetit
donec venirent ad locum quemdam
infirmatorio nostro proximum.
Venerunt et cum eo supradicti viri
candidati. Tunc ossa arida
humana cum capitibus ex om
ni parte mirabili quadam vir
tute a de foris ultra murum ca
debant. Erant enim ut Ezechie
lis visionis recordor multa val
de. Stante conventu iter mon
tem Stromberch et iam dictum
locum. Saluator qui inter eos
stare visus est unum ex mona
chis dure satis retraxit alium
modestius ammouens. Statuit
Ecce talis fuit visio. Appol
lomus. Que est illius interpre
tatio. Cesarius. Deus illi pro
ostendit que futura erant de loco
nostro tunc quidem obscura mo

De diversis visionibus

do planavalde. Dominus Phi
lipus Coloniensis archiepiscopus
sciens ordinem vigere in Hem
merode et de illo limpidissimo
fluento ariditate sue dyoces
irrigare desiderans de eadem domo
conuentum sibi dari petiuit et op
tinuit. Electi sunt ex monachis xij
et predictus Hermannus in ab
batem eis ordinatus est. Qui an
gradum presbiterij ut longe an
te preuiderat crucem suspiciens
cum eis per navigium venit in montem
Stromberch. In quo tribus an
nis omorati descenderunt in val
lem que nunc dicitur vallis sancti
Petri illic muro de quo supradic
tum est se claudentes. Ossa illa
arida designant homines seculares
spiritualis gratie immunes qui
valle conuersi sunt ad vitam
religiosam. Fluvius qui per ora
torium cum impetu fluebat signifi
cat domus eius religionem que
clara est per puritatem tradicio
num et impetiosa per feruorem
obseruationum. Quod nauim
a columna auertit sine causa non
fuit. Nam cum conuentus super
presatum emisisset montem. et
multa necessaria desissent quedam
reminiscences edificiorum et alio
rum multorum que dimiserant et
murmurantes vellent redire do
mini. Hermannus abbas cum semel

ac scōo de p̄seuerāciā eos monu
iss̄ nec p̄feciſſi q̄i th̄monem
naue a colūna ſbmouens ait.
Cessate ſtate. nullus noſtruz
reuertetur. Ego aut̄ **Th**emōez
abieci. **I**s aut̄ quē dure retrax
it **Ch**riſt⁹ cū alijs quidē ſcrip
tus fuerat a nominat⁹ ſi ſub ſe
quētis importuna peticoe ſub
motus. **I**p̄e eſt **J**ohānes ſacer
dos quē dñs mo deſte extrahēs
ſecūm ſtare fecit. **C**ū cōuētū
emiſſ⁹ cū cōuentu nō ſtetit qz
p̄liceiā extorta; remiſſus eſt.
Hec eſt viſionis interpretacō
ſcōm q̄ ab ipſo didici abbate
Hermāno. **A**pollomius **R**i
hil hic ut video actū ē ſine nu
tu diuino. **C**esari⁹. **R**ati
gāibus ei⁹ i reno ſicut ad buc
ōnes q̄ ex eis viuūt teſtes ſūt
viderūt ſupra ſe in celū circuli;
lucidū⁹ ſeptē in eo ſoles. **A**
pollomius. **Q**uid p̄ circuli⁹ vel
quid p̄ ſeptē ſoles videtur tibi
intelligendū⁹. **C**esari⁹. **P**er
circulū eūdem intelligo eterni
tatē ſancti ſpiritus p̄ ſeptē; ſo
les ſeptē ei⁹ dona quib⁹ bo
no exēplo ei⁹dē cōgregatio
nis p̄uicia eāt illūinata. **xcij.**

Quidā cōuerſus qui cū
eodē cōuentu miſſus eſt
Rudolphus nomine vir bon⁹
ac religioſus cū die quadā de

p̄uata ueniens illotus manib⁹
oratoriū noſtruz intraret. a ex
ordīne ſe aſpergere teneretur
intra ſuas cogitacōnes dicē ce
pit. **A**qua hxc ſacta eſt a bene
dicta nec decet ut manib⁹ imū
dis te illa aſpergas. **C**ui mor
in aere vox clara rñdit. **E**d ego
mūdauit tu nō potes polluere.
Et cognouit ibi magi⁹ deo diſ
plice immūdiā cordis q̄ cor
poris. **I**n anime puritate deus
delectatur. **Ca. xcij.**

Monacho cuiāz deus on
dere volēs anime ſue pui
tatē in exceſſu; m̄tis illū addu
xit **I**n quo exceſſu puerum pul
cherrimū intra ſua viſcera cōtē
platus eſt. **A**d ſe aut̄ reuſus in
tellerit eūdem fuiſſe animā ſuā
dei munere ab om̄i labe criminū
mūdātā. **P**uer em̄ a puritate
deus eſt. **A**pollomius. **P**uto
q̄ nō ſit tutū ſi homo multis cō
ſolacōnes ſuas manifeſtet. **C**
Cesari⁹. **P**er m̄ltos labores
atēntacōnes a hoc ſecrete diu
necōſolacōnes adipiſcūtur. a
facilime manifeſtate ſb̄trahū
tur. **V**trūq; verū eē ſingul⁹ tibi
ōndā; exēplis. **Ca. xcij.**

D⁹; nup̄ hoc āno ſcilic; i
quadā domo ſc̄mōmali
um ordīnis noſtri a cellaria p
totū cōuētū pictāciā id ē oua

Distinctio Octaua.

frīa diuiderēt nescio quo ca-
su vna ex eis neglecta est. **N**ō
tamen arbitror actū casu sed
diuino nutu ut dei gloria ma-
ifestaretur in illa. **P**acientissime
autē defectū illū sustinēs pmo
neglectā se g̃tulans cū deo gra-
cias referr; sūm? ille abbas iū-
sibilem ei pietanciā misit. **C**u-
ius inenarrabili dulcedīne sic
repletū est os eius fauces visce-
ra et venter ut nūq̃ aliquid ta-
le ī vita sua sentiēt dulcedo hęc
corporalis erat. **P**orro in mēte et
in anima dulcedīne spūali de-
tā copiose visitauit eā ut dicēt
abbī nostro q̃ omnib? dieb?
vite sue pietancijs omnib? ca-
rere vell; dūmō in cōsili dulce-
dīne et hoc tū vnā vice sibi lice-
rēt deliciari. **P**ro qua idē abbas
noster ad ei? petitiōne p̃ graci-
arū actōne p̃nū. **T**e deū lauda-
mus singulis nobis inuinxit.

Appollomius **S**i deus sic ex-
cellenter tantillū remūneāt in
p̃nti vita nō ambigo q̃ mag-
nas tribulacōes mirifice remu-
neret in futuro. **C**esari? **Q**uod
facile h̃mōi cōsolacōnes in pre-
senti perdat. **E**cce exēplū.

Capitulum. xcy.

Conuersus quidam ī **H**ē-
menrode cū in oraciōib?
suis mellifluam diuinitus accē-

De diuersis visionibus

pissj dulcedīnem et ob hoc se-
pe labores suos negligeret ma-
gister suus crebro eum arguit
dicens. frater certis temporib?
est orādum et certis tempibus
laborandū. **I**lle sicut homo sim-
plex ut increpantem placaret
respondit. **O** magister si scire-
tis causam non mibi imputa-
retis. **R**ogo ut detis mibi oscu-
lum. **P**utabat em̃ q̃ īp̃ssione
labiorū eādē sentiē possj dul-
cedīne. **C**ui mox ut osculum de-
dit ille: graciā irrecuperabilē
ut puto perdidit iste. **S**imile
pene habes supra capitulo q̃
dragesimo secundo. de conuer-
so qui angelū sepe vidit et di-
cendo graciā p̃didit. **C**ausas
vero subtractionis gracie ī p̃n-
ti pluēs eē alibi tibi assignauī.
Quidam tamen licet alijs sibi
diuinitus ostensa referāt non
ob hoc graciā p̃dūt sicut su-
pradictū est de **H**ērico conuer-
so in **H**ēmenrode. **C**a. xcy.

Henricus idē cū grangie
que bart dicit̃ preessj et
die quadam in Maio segetes
eurtis oracōes suas ruminādo
solitarius circuiret hominem
quendam sub arbore piro sti-
lis q̃ illic ī agro singlari sita ē
otr̃ se staē osperxit. **E**āt ei de ceteris
statuē capill̃ can? barba plixā

tunicas habes calare et clausam
 scapulare vero latius lora genu
 alogu eratq; vultus eius age
 lius. **Q**ue cu ppius accedens
 salutass; dicees. bndicite frater
 rndit ille dominus. **E**t adiunxit.
Quomodo placet tibi ordo tuus
 frater? couerso rndente bene.
 itez adiecit. **B**n tibi placere de
 beret q; nulla vita tate pfecto
 ms est in ecclia dei. **C**uius aspectus
 cu multa couerso inuenteret re
 uerencia; vles couersus aliquam
 ei dare occasionem petedi aliqd
 ait. **C**ur sic nudis inceditis pe
 dibus. **R**ndente illo tal' est co
 suetudo nostra. **S**ubiunxit. **P**e
 toret mibi liceat vob dare calce
 os et nobiscu; hodie pndeat. **E**t
 recusauit vtriusq; dice. **M**o
 dius cibis mibi sufficit et soci
 is meis. **C**uq; aliqua secrecius
 tractassent is qui viator vide
 batur conuiso aliu diem ad eu
 dem locu pfixit. **A** quo modicu
 discedes in plano loco nusqua
 comparuit. **Q**uo viso **H**enri
 cus erpauit. **F**estinasq; ad clau
 stru priori suo. **H**ermano nunc
 abbati in loco sce Marie que
 dea sunt vel gesta p ordine; re
 citauit. **C**ui ille. **C**autus esto
 frater q; no omne veru est qd
 veru apparz. **M**ox ut eu videis
 ex remoto signab te et cu apui

quaueris ei itez eo vide te sig
 nab te. diceesq; benedicite. **Q**d
 cu feciss; sbrisit ille dicens. **I**n
 ste facis signado te. q; no one
 veru est qd vez apparet. **R**eq;
 hoc ipm hcs a te s; prior tuus te
 docuit. **E**go inquit illu diligo
 eo q; religiosus sita amator dis
 cipline et q; quotidie orat pro
 oi ecclia et ordine. **Q**d a vez est
Mecione etia; habuit domini
Eustacii abbis claustru do
 mini. **H**enrici abbis nri in illo
 aliqua corripiens et in isto plu
 ra commedans. **E**t recitauit ei
 omnia more. **H**elisei q; in coela
 ui cu priore sine alijs fuerat lo
 cutus. **P**ostea cu idem ouersus
 die quadam dicto opletorio alie
 quid optine mteretur a deo ve
 niss et lacrimis et no pfectiss; il
 le curia clausa ostioq; firmato
 diligenter oratoriu ad eu intruit
 increpans eu et dicens. **S**toli
 de putas q; vi possis lai quid
 extorere a deo? **S**ino es tibi
 modo paratu ppter priore tuu
 forte ameciam incurrisses. **P**o
 ste quadam cu idem **H**enricus defu
 cto aliquo in ecclia; deportato
 sediss; an altare infirmorum. **V**i
 ator de quo dicere no possum
 vtz angelus fuit an homo: ei
 apparēs signauit ubi priores es
 set. **C**ui cum ille resignasset in

Distinatio Octaua

infirmatorio est signo respon-
dit. **E**go noui hoc. bene est ibi
Inclināsque corā eodē altari re-
cedens et ante alia tria altaria
que sūt in absidē simile faciēs
chorū monachorū intrauit et nō
cōparuit. **S**epe illū testabat
se uidisse in choro circueūtem
i muta claritate. **C**ui cū ex pte
prioris conuersus tunicā optu-
lisset et cingulū tunicā; recusa-
uit cingulo suscepto. **E**go inquit
eū dato bono cuiusdam mōcho
Eberbacensi et magis ei pdeit
q̄ si egō vterer illo. **R**emisit ei
et cingulum laneū. precio q̄dē
uiliissimū s; v̄tute preciosū. **P**er
quod et sanitates facte sunt et
plurimū valet contra stimulū
carnis. **Q**uem cū etiā rogaret
ut se priori ostendere dignaēt
respondit. **D**ñs noster nos fre-
quēter mittit in iherusalem et
alia eque remota loca et si vi-
deret me prior possit p̄ eius in-
terrogaciones legatio mea i-
pediri. **E**t adiecit. **D**ic priori
vt sollicitus sit circa excitādos
fratres ne dormiāt cum pro de-
functis cantant quia sicut mi-
lites cōgregāt ad torneamē-
tum. **I**ta anime ofluūt ad offi-
cia defunctorū. **A**ppolloni⁹
Puto q̄ mortui viuūt i hoc of-
ficio sollicitis dū indigent vice

De diuersis visionibus

cautatis rēdāt. **C**esari⁹. **H**oc ti-
bi vno oñdā exēplo. **C**a. xvij.

Et q̄dā canonic⁹ i Alden-
sele Rudolphus noie hō
gndeu⁹ et cū officia dīma valde
sollicitus. **N**ūq̄ aliquā horā in
choro negligit dūmō incedere
possit sicut testis est Alardus
nr nouici⁹ qñq; illi⁹ canonici
e⁹. **Q**uodā tēpe dū defcē natu-
re patē. **I**ta ut icēdē nō valēs
lco decubēt nec tñ aq̄d doloī se
tiret cū horas suas dicere non
posset quosdā viros cādidos i
suppellicijs et tōtura clericorū
certis horis adesse vidit qui ei
om̄s horas decābant. **C**ui
bus dictis dicebāt ad inuicem
Nō exeamus et finiam⁹ eū qui
escē. **Q**uos cū frequēter otēpla-
retur et filiā sororis q̄ ei mistra-
bat nō posse illos videre de p̄hē
disit. **I**ntellexit q̄ anime co nea-
nomicoz ei⁹ eēnt q̄b⁹ ip̄e bene-
ficia impēderet. **Q**uia ad sacra-
mēta corporis et sāguis Christi
festino. diuī hic visionib⁹ hēm
i pono. **E**xplicat viij distictio.

Incipit plog⁹ in nonā dis-
tictio. **O**catur⁹ tecū de sacmēto
corporis et sāguis xp̄i cū ti-
moē illd attēpto q̄ vbi sola fi-
des opat⁹ et rōis iudiciū exclu-
dit nō sine piclo discurret vñ
nī noui sū iūstitati idē dicēpsūo